

Світло, яке ми втратили
Джилл Сантополо

Кажуть, закоханим потрібно бачити очі одне одного щодня. Але справжньому, надзвичайно сильному почуттю достатньо однієї зустрічі. Мить, яка грітиме спогадами все життя... Таким було кохання Люсі та Гейба. Вони зустрілися вперше ще в студентські роки. Мрійники, сповнені великих сподівань на майбутнє. Однак доля розкидала їх по світу. Гейб став відомим фотожурналістом, Люсі вийшла заміж, народила дітей і зробила кар'єру на телебаченні. Вони не бачилися роками, окрім кількох коротких зустрічей. Чи подарує їм доля шанс віднайти втрачене світло кохання?

Джилл Сантополо

Світло, яке ми втратили

Присвячую Нью-Йорку

Пролог

Ми знаємо одне одного майже півжиття.

Я бачила тебе усміхненим, упевненим, блаженно щасливим.

Бачила пригніченим, пораненим, загубленим.

Але таким тебе я не бачила ніколи.

Ти вчив мене шукати прекрасне. У пільмі, у руїнах ти завжди знаходив світло.

Не знаю, яку красу я знайду тут, яке світло. Але спробую. Я зроблю це для тебе, бо знаю: ти зробив би це для мене.

Як багато прекрасного було в нашому житті.

Мабуть, саме з цього й слід почати.

Іноді предмети мають такий вигляд, наче стали свідками історії. Я зазвичай уявляла, що дерев'яний стіл, за яким ми сиділи під час семінару з Шекспіра в професора Крамера на останньому курсі, був таким же стародавнім, як Колумбійський університет: він стоїть у цій кімнаті з 1754 року, з витертими краями, зношеними через таких самих студентів, як ми, які човгалися на них століттями. Це, звичайно ж, не могло бути правдою. Але так я собі уявляла. Студенти, які вчилися під час війни за незалежність США, громадянської війни, обидвох світових воєн, воєн у В'єтнамі, Кореї та Перській затоці.

Дивно: якби ти запитав мене, хто ще був із нами того дня, не думаю, що я б відповіла. Раніше могла уявити всі їхні обличчя дуже чітко, але тринадцять років по тому пам'ятаю лише тебе і професора Крамера. Я навіть не можу пригадати ім'я асистентки кафедри, яка пізніше влетіла до аудиторії. Ще пізніше від тебе.

Крамер щойно закінчив переклик, коли ти поштовхом відчинив двері. Ти усміхнувся до мене, знімаючи кепку з логотипом «Даймондбекс»[1 – Професійна бейсбольна команда з міста Фінікс, штат Аризона. (Тут і далі прим. перекл.)], і на твоїх щоках на мить з'явилася ямочка. Ти запхнув кепку до задньої кишені, очима швидко зайняв місце поруч зі мною, тож приземлився на сусідній стілець.

– А ви у нас...? – запитав Крамер, коли ти поліз до свого наплічника по зошит і ручку.

– Гейб, – відповів ти. – Гебріел Семсон.

Крамер перевірів папери.

– Домовмося до кінця семестру приходити вчасно, містере Семсон, – сказав він. – Заняття починаються о дев'ятій. Хоча намагайтеся встигати раніше.

Ти, погоджуючись, кивнув, і Крамер почав розповідати про основні теми п'єси «Юлій Цезар».

– «В людських ділах припливи є й відпливи, / Зустрінь приплив – і піднесешся вгору, / А пропусти, і путь твоя земна / Мілинами й стражданнями проляже. / Сьогодні нас несе припливна хвиля, / І ми повинні нею скористатись, / Або все втратимо»[2 – Переклад Василя Мисика.]. Сподіваюся, ви всі прочитали трагедію. Хто може сказати, що в цьому місці говорить Брут про долю і свободу волі?

Я завжди пам'ятатиму цей уривок, адже відтоді я безліч разів думала про те, що нам судилося зустрітись на цьому семінарі. Чи то доля, чи рішення тримало нас разом усі ці роки. Чи поєднання обох чинників, якими ми скористалися.

Після запитання Крамера кілька студентів почали гортати тексти, що лежали перед ними. Ти пробіг пальцями по своїх кучерявих локонах, і вони вляглися на свої місця.

– Що ж, – промовив ти, а решта студентів – і я серед них – спрямувала погляди на тебе.

Але закінчити тобі не вдалося.

Асистентка, імені якої я не пам'ятаю, увірвалася до аудиторії.

– Вибачте за спізнення, – сказала вона. – Літак врізався в одну з веж-близнюків. Це показали по телебаченню, коли я вже збиралася на заняття.

Ніхто не усвідомлював значення її слів, навіть вона сама.

– Чи був пілот п'яний? – запитав Крамер.

– Не знаю, – відповіла асистентка, сідаючи за стіл. – Я чекала, але диктори й гадки не мали, що коїться. Вони сказали, що літак був на кшталт гвинтового.

Якби це сталося зараз, усі наші телефони вибухнули б новинами. Сигнали з Twitter і Facebook та повідомлення, що виринають, з «Нью-Йорк Таймз». Але зв'язок тоді ще не був миттєвим, і Шекспіра ніхто не переривав. Ми не надали цьому ваги, і Крамер продовжував говорити про п'єсу. Конспектуючи, я спостерігала, як пальці твоєї правої руки несвідомо торкаються дерев'яної поверхні столу. Я намалювала зображення твого великого пальця з нерівним нігтем і надірваною кутикулою. Досі зберігаю той зошит – він десь у коробці, заповненій конспектами з різних курсів літератури. Я впевнена, що малюнок там.

2

Ніколи не забуду, про що ми розмовляли, повертаючись із кафедри філософії. Хоча в тих словах не було нічого особливого, розмова закарбувалася у моїй пам'яті як частина того дня. Ми разом спускалися східцями. Не буквально разом, а поряд. Повітря було чисте, небо – блакитне, але все вже змінилося. Просто ми цього ще не знали.

Люди навколо перебивали одне одного:

– Вежі-близнюки обвалилися!

– Пари скасовано!

– Хочу стати донором. Не знаєш, де можна здати кров? Я повернулася до тебе.

– Що коїться?

- Я живу в східному кампусі, - відповів ти, вказуючи на гуртожиток. - Дізнаймося. Ти Люсі, чи не так? Де ти живеш?

- У корпусі Хоган Хол, - відповіла я. - І так, я Люсі.

- Приємно познайомитися, Люсі. Я - Гебріел.

Ти простягнув руку. Посеред цієї метушні я потисла її й підвела погляд, вдивляючись у твоє обличчя. Твоя ямочка на щоці повернулася, очі сяяли блакиттю. Тоді я вперше подумала: він прекрасний.

Діставшись східного кампуса, ми разом із твоїми товаришами з кімнати, Адамом, Скоттом і Джастіном, увімкнули телевізор. На екрані повторювалися кадри, у яких тіла витягували з будівель, курява з чорних курганів звалищ підіймалася стовпцями в небо, а башти обвалювалися. Ми заціпеніли від побаченого. Вдивлялись у зображення, не в змозі зіставити сюжети з реальністю. Той факт, що це відбувалося в нашому місті, приблизно за сім миль [3 - 1 миля = 1,6 км.] від місця, де ми сиділи, що то були люди - справжні живі істоти, - ще не сприймався за правду. Принаймні для мене. Усе здавалося таким далеким.

Мобільники не працювали. Ти скористався телефоном гуртожитку, щоб зателефонувати мамі в Аризону й повідомити, що з тобою все гаразд. Я зв'язалася з батьками в Коннектикуті, і вони вимагали, аби я повернулася додому. Донька одного їхнього знайомого працювала у Всесвітньому торговому центрі, і від неї не було жодної звістки. У чийогось двоюрідного брата вранці була запланована зустріч у ресторані «Вікна у світ» [4 - Ресторан у Північній вежі Всесвітнього торгового центру.].

- За межами Мангеттена безпечніше, - сказав батько. - Раптом це сибірська виразка? Чи якась інша біологічна війна. Або нервово-паралітичний газ.

Я повідомила батькові, що метро не працює. І, можливо, залізниця також.

- Я приїду по тебе, - сказав він. - Зараз же сідаю в авто.

- Зі мною все буде гаразд, - відповіла я. - Зі мною друзі. Усе добре. Зателефоную пізніше. - Усе досі не видавалося реальністю.

- Знаєте, - сказав Скотт після того, як я поклала слухавку, - якби я був терористичною організацією, то ліпше скинув би на нас бомбу.

- Якого біса? - гаркнув Адам. Він чекав на звістку від свого дядька, який працював у Департаменті поліції Нью-Йорка.

- Я про те, що, теоретично підійшовши до цього... - сказав Скотт, але провадити далі йому не вдалося.

- Стули пельку, - мовив Джастін. - Я серйозно, Скотте. Зараз не час.

- Я, мабуть, піду, - сказала я тобі. Я насправді ледве тебе знала, щойно познайомилася з твоїми друзями. - Мої сусіди вже хвилюються, де я.

- Зателефонуй їм, - запропонував ти, протягуючи мені телефон. - І скажи, що збираєшся на дах корпусу В'єн. Якщо хочуть, нехай також приходять.

- Збираюся куди?

- Зі мною, - сказав ти й замріяно провів пальцями по моїй косі.

Це був інтимний жест, схожий на те, що відбувається після руйнування всіх бар'єрів в особистому просторі. Наче їсти з чужої тарілки, не питаючи дозволу.

І раптом я відчула зв'язок з тобою, ніби твоя рука на моєму волоссі означала щось більше, ніж вільні неспокійні пальці.

Я згадувала цю мить довгий час, коли вирішила пожертвувати своє волосся, і стиліст вручив мені мою косу, загорнуту в поліетилен, яка мала ще темніший каштановий колір, ніж зазвичай. Хоча ти в той момент був далеко, я відчувала, що зраджую тебе, ніби перерізаю наш зв'язок.

Але пізніше того дня, доторкнувшись до мого волосся, ти одразу збагнув, що зробив, і опустив руку на коліна. Ти знов усміхнувся до мене, але цього разу твоїх очей я не побачила.

Я знизала плечима і сказала: «Гаразд».

Світ наче тріснув на шматки, так, ніби ми проходимо крізь розколоте дзеркало всередину, у розбите місце, де ніщо не має сенсу, де наші щити опущені, а стіни зруйновані. У такому місці немає жодних підстав говорити «ні».

3

Ми піднялися ліфтом на одинадцятий поверх корпусу В'єн, а потім ти відчинив вікно в кінці коридору.

- Дехто показав мені це на другому курсі, - сказав ти. - Це найнеймовірніший краєвид на Нью-Йорк, який ти колинебудь бачила.

Ми вилізли крізь вікно на дах, і мені відібрало подих. З південного боку Мангеттена здіймався дим. Небеса посіріли, саван із попелу огорнув місто.

- О Господи, - промовила я. Очі наповнилися слізьми. Я уявляла, що раніше було на тій території. Побачила порожнє місце, де стояли вежі. Це мене неймовірно вразило. - У тих будівлях перебували люди.

Твоя рука знайшла мою і тримала її.

Ми стояли там, дивлячись на наслідки катастрофи, сльози текли по наших обличчях, і я не знаю, скільки це тривало. Там, нагорі, з нами, мабуть,

перебували інші люди, але я не можу їх згадати. Лише тебе. І вигляд того диму. Це в'їлося в мозок.

– Що відбувається? – нарешті прошепотіла я. Побачивши все це, зрозуміла масштаб атаки. – Що далі?

Ти подивився на мене, і наші погляди, досі повні сліз, зімкнулися з особливим магнетизмом, який ігнорує навколишній світ. Твоя рука плавно ковзнула до моєї талії, і я стала навшпиньки, щоб зустріти твої уста на півшляху. Ми притиснулися одне до одного так, ніби це мало б захистити нас від будь-чого, що станеться потім. Ніби єдиний спосіб лишатися в безпеці – притиснутися до твоїх губ. Тієї миті, коли твоє тіло обгорнуло мене, я відчувала себе в безпеці, укрита силою і теплом твоїх рук. Твої м'язи тріпотіли під моїми руками, і я сховала пальці у твоєму волоссі. Ти обвив мою косу навколо своєї долоні, потягнув її й відхилив мою голову назад. І я забула про весь світ. У ту мить існував тільки ти.

Роками я відчувала себе винною. Винною в тому, що вперше ми поцілувалися тоді, коли місто палало; у тому, що тієї миті змогла розчинитись у тобі. Але пізніше я дізналася, що ми не були одні. Люди пошепки розповідали мені, що того дня вони кохалися. Зачинали дитину. Заручалися. Уперше казали «Я кохаю тебе». У смерті є щось таке, що змушує людей хотіти жити. Ми прагнули жити того дня, і я не звинувачую нас за це. Уже ні.

Перевівши подих, я поклала голову на твої груди. Слухала твоє серце, і його рівні удари підтримували мене.

Чи мое серце підтримує тебе? Досі?

4

Ми повернулися до твоєї кімнати в гуртожитку, бо ти пообіцяв мені ланч. Сказав, що після їжі хотів би піднятися на дах і зробити кілька світлин.

– Для «Очевидця»? – запитала я.

– Для газети? Ні. Для себе.

На кухні мене відволікала купа твоїх фотографій – чорнобілі знімки, зроблені з усіх куточків університету, гарні, ексцентричні, осяяні світлом. Зображення були настільки збільшені, що повсякденний об'єкт здавався витвором сучасного мистецтва.

– Звідки ця світлина? – запитала я. Трохи роздивившись, зрозуміла, що це сфотографоване зблизька гніздо, у якому було щось схоже на газети, або журнали, або чийсь есей для занять з французької літератури.

– О, це було неймовірно, – відповів ти. – Джессіка Чо – знаєш її? Вона співає а капела. Дівчина Девіда Блума. Вона розповіла мені про це гніздо, яке бачила з вікна, із чиеюсь домашньою роботою в ньому. Тож я вирішив

перевірити. Мені довелося вистромитися з вікна, щоб зробити цю світлину. Джесс боялася, що я вивалюся, тому змусила Дейва тримати мене за щиколотки. Але мені все вдалося.

Після цієї історії я побачила тебе іншим. Відважним, хоробрим, відданим ідеї фіксувати мистецтво. Озираючись на минуле, думаю, що ти хотів, аби я так вважала. Ти намагався вразити мене, але тоді я цього не розуміла. Я просто подумала: Вау. Він чудовий. Але тоді правда полягала в тому, що ти всюди шукав прекрасне, і це завжди було так, скільки я тебе знаю. Ти звертав увагу на такі речі, яких люди не помічали. Цією особливістю я завжди захоплювалася.

– І цим ти хочеш займатися? – запитала я, указуючи на фотографії.

Ти похитав головою і відповів:

– Це лише задля розваги. Моя мама – художниця. Бачила б ти, на що вона здатна. Вона створює розкішні грандіозні абстракції, але заробляє, продаючи невеличкі картини з вечірніми загравами в Аризоні туристам. Я не хочу такого життя: створювати те, що продається.

Я сперлася на кухонний столик і роздивлялася решту світлин. Іржа, що в'їлась у кам'яну лавку, потріскані вени мармуру, корозія на залізничних рейках. Прекрасне в таких місцях, про які я ніколи б не могла подумати.

– Твій тато теж художник? – запитала я.

Твое обличчя закрилося. Я побачила це: ніби двері, що зачиняються перед очима.

– Ні, – відповів ти. – Він не художник.

Я випадково натрапила на лінію розлому, про яку не знала. Я завважила це, бо ж пізнавала твій ландшафт. Сподівалася, що добре вивчу тебе і знатиму, як свої п'ять пальців.

Ти притих. Я мовчала. На тлі досі розривався телевізор, і я чула, як диктори вели мову про Пентагон і про авіакатастрофу в Пенсильванії. Мене знов охопив жах від усвідомлення подій. Я відклала твої світлини. Тоді здавалося збоченням зосереджувати увагу на прекрасному. Але, озираючись назад, я думаю, що саме це було, мабуть, правильним.

– Хіба це не ти запрошував мене на ланч? – запитала, хоча не була голодна, а від зображень, що миготіли на екрані телевізора, мій шлунок стискався.

Двері перед твоїми очима відчинилися.

– Так, я, – відповів ти і, погоджуючись, кивнув.

З усіх інгредієнтів, які ти мав, можна було зробити лише на`чос. Отже, я механічно нарізала помідори й відкрила бляшанку бобів іржавим консервним ключем, тоді як ти виклав чипси з тортільї на один з одноразових контейнерів із алюмінієвої фольги й натер сир у глибоку чашу з оббитими краями.

- А як щодо тебе? - запитав ти, наче наша розмова не зійшла нанівець.

- Га? - я натиснула на кришку банки, щоб потім її було зручніше зняти.

- Ти художниця?

Я поклала металевий диск на стіл.

- Ні. Найбільш творча моя робота - це написання історії для своїх сусідок у кімнаті.

- Про що? - запитав ти, нахиливши голову набік.

Я сховала погляд, щоб ти не побачив, як я зашарілася.

- Мені соромно, - відповіла я, - але вони про поросятко Гамільтона, яке випадково потрапило до коледжу, призначеного для кроликів.

Ти, на диво, розсміявся.

- Гамільтон. Свиня. Дійшло. Це прикольно.

- Дякую, - відповіла я і знову подивилася на тебе.

- То чим ти хочеш займатися після випуску? - Ти дістав банку із сільсою і намагався відкрити її, притискаючи кришку до столу.

Я похитала головою.

- Не думаю, що існує великий ринок для історій про поросятко Гамільтона. Я думаю про рекламний бізнес, але наразі ця ідея видається дурною.

- Чому дурною? - запитав ти, зі звуком відкрутивши кришку.

Я кинула погляд на телевізор.

- Чи є в цьому хоч якийсь сенс? У рекламі? Якби це був мій останній день на Землі, а я присвятила все своє доросле життя кампанії з продажу... тертого сиру... або чипсів начос..., чи відчувала б я, що витратила свій час із користю?

Ти закусив губу. В очах читалося: я розмірковую про це. Тоді я дізналася більше про тебе. Можливо, ти також трохи вивчив мене.

- Що робить життя витраченим із користю? - запитав ти.

- Намагаюся з'ясувати, - відповіла я, перебираючи думки в голові. - Думаю, це щось типу залишити по собі слід - у хорошому сенсі. Покидати світ, який став трохи кращим, ніж був до тебе.

Я досі так вважаю, Гейбе. Я все життя намагалася покращувати світ - гадаю, і ти також.

Тоді я побачила, як на твоєму обличчі щось розквітло. Я не зрозуміла напевне, що саме. Я ще не досить добре пізнала тебе. Але тепер я знаю цей погляд. Він означає, що у твоїй голові змінюються плани на майбутнє.

Ти занурив чипсу в сальсу і протягнув мені.

– Хрумкнеш?

Я відкусила половину, і ти закинув решту собі в рот. Твої очі блукали моїм обличчям і спускалися тілом. Я відчувала, що ти вивчаєш мене з різних боків і з точки зору перспективи.

Потім ти кінчиками пальців торкнувся моєї щоки, і ми знову поцілувалися; цього разу ти був присмачений сіллю й перцем чилі.

Коли мені було п'ять чи шість років, я розмальовувала стіну своєї кімнати червоним олівцем. Не пам'ятаю, щоб колись розповідала тобі цю історію. Зрештою, маючи серця і дерева, сонця, місяці й хмарки, я відчувала, що вчиняю те, чого робити не слід, аж нудило коло серця. Але я не була в змозі зупинитися – мені неймовірно кортіло малювати. Дитяча була оформлена в рожевих і жовтих барвах, але моїм улюбленим кольором був червоний. І я хотіла, щоб моя кімната була червоною. Мені була потрібна червона кімната. Малювання на стіні здавалося водночас абсолютно правильним і абсолютно помилковим.

Саме так я почувалася тоді, у день нашого знайомства. Цілувати тебе посеред трагедії та смерті було водночас абсолютно істинним і абсолютно хибним. Але я зосередилася на правильній частині, як робила завжди.

Моя рука просковзнула до задньої кишені твоїх джинсів, а ти так само запустив свою руку до моїх. Ми міцніше притислися одне до одного. У кімнаті дзвенів телефон, але ти не звертав на це уваги. Потім дзвінки лунали з кімнати Скотта.

За мить до кухні увійшов Скотт і покашляв. Ми відступили одне від одного й подивилися на нього.

– Тебе шукає Стефані, Гейбе, – сказав він. – Її дзвінок на утриманні.

– Хто така Стефані? – запитала я.

– Ніхто, – відповів ти в ту мить, коли Скотт вимовив: «Його колишня», – а потім звернувся до тебе: «Чувак, вона ридає».

Ти збентежено переводив погляд від Скотта на мене й навпаки. Потім сказав йому:

– Передай їй, що я зателефоную за кілька хвилин.

Скотт кивнув і пішов геть, а ти взяв мене за руку, переплівши свої пальці з моїми. Наші очі зустрілися, як тоді, на даху, і я не змогла відвести погляд. Мое серцебиття прискорилося.

- Люсі, - промовив ти, наповнюючи мое ім'я бажанням, - я знаю, що зараз зі мною ти, і це матиме дивний вигляд, але мені потрібно переконатися, що з нею все гаразд. Ми зустрічались минулого року і розійшлися лише місяць тому. У такий день...

- Зрозуміло, - відповіла я. І дивно: через те, що, більше не зустрічаючись зі Стефані, досі піклуєшся про неї, ти став мені подобатися ще більше. - У будь-якому разі, гадаю, мені час повертатися до своєї кімнати, - промовила я, хоча йти зовсім не хотілося. - Дякую тобі за... - я почала речення, не знаючи, як закінчити, і лише потім усвідомила, що так і не змогла це зробити.

Ти стиснув мої пальці.

- Дякую, тобі за те, що зробила цей день чимось більшим, - сказав ти. - Люсі. Luz іспанською - світло, чи не так? - Ти спинився. Я, погоджуючись, кивнула. - Що ж, дякую тобі за те, що наповнила темний день світлом.

Ти вклав у ці слова почуття, які я не могла висловити.

- Ти зробив те ж саме для мене, - відповіла я. - Дякую тобі.

Ми знову поцілувалися, і відірватися від тебе було важко, як і йти геть.

- Я зателефоную тобі пізніше, - пообіцяв ти. - Знайду твій номер у довіднику. Вибач за начос.

- Бережи себе, - відповіла я. - Ми завжди можемо з'їсти начос іншим разом.

- Звучить непогано, - сказав ти.

І я пішла розмірковуючи: хіба можливо, щоб в одному з найжахливіших днів, який я колись переживала, якимось чином збереглася дорогоцінна дрібка доброти.

Ти й справді зателефонував мені за кілька годин, але розмова була не такою, на яку я очікувала. Ти сказав, що тобі прикро, дуже прикро, але ви зі Стефані знову зішлись. Зник її старший брат - він працював у Всесвітньому торговому центрі, - і ти був потрібен їй. Ще сказав, що сподіваєшся на мое розуміння, і знову подякував за те, що я принесла світло в такий страшний полудень. Запевнив, що моя присутність для тебе багато значить. І знову вибачився.

Мені не слід було засмучуватися, але я була пригнічена. Я не розмовляла з тобою до кінця осіннього семестру.

Або весняного семестру. На заняттях професора Крамера пересіла, щоб не перебувати поруч із тобою. Але щоразу заслухувалася, коли ти розповідав про те, що знаходиш красу в шекспірівській мові та образності - навіть у найнеприємніших сценах.

– «Ой лихо, струменить гаряча кров, – читав ти вголос, – Немов на вітрі жвавий водограй, / Здіймається і падає між уст[5 – «Тіт Андронік», переклад Бориса Тена та Віктора Гуменюка.]».

Усе, про що я могла думати, – це твої уста, і те, як вони притискаються до моїх.

Я намагалася забути той день, але це було неможливо. Я не зможу забути, що сталося з Нью-Йорком, із Америкою, з людьми у вежах. І я не зможу забути, що сталося між нами. Навіть зараз, коли мене хтось питає: «Чи була ти в Нью-Йорку, коли впали вежі?», або «Де ти була того дня?», або «На що це було схоже?», перше, про що я згадую, – це ти.

Існують миті, які змінюють напрямки людських життів. Для багатьох мешканців Нью-Йорка одинадцять вересня стало саме такою миттю. Усе, що я зробила того дня, стане важливим, закарбується в моїй пам'яті та залишить відбиток на моєму серці. Не знаю, чому я познайомилася з тобою того дня, але точно пам'ятаю, що це справді сталося. Ти назавжди залишишся частиною моєї особистої історії.

5

Був травень, і щойно закінчилося навчання в університеті. Ми повернули академічні шапочки та мантиї, вимінявши їх на дипломи, написані латинською мовою, прикрашені нашими прізвищами, іменами та по батькові. Я зайшла до ресторану зі своєю родиною – мамою, татом, братом Джейсоном, бабусею, дідусем і дядьком. Нас посадили поруч з іншою сім'єю, набагато меншою – твоєю.

Ти почекав, доки нас обслужать і, потягнувшись, торкнувся моєї руки.

– Люсі! – промовив ти. – Вітаю!

Я здригнулася. Навіть після всіх місяців уникання тебе відчуття твоєї шкіри поруч зі своєю всипало морозом. Але я знайшла в собі сили й відповіла:

– Навзаєм.

– Які плани на майбутнє? – запитав ти. – Лишаєшся в місті?

Я кивнула.

– Я отримала роботу у відділі розробки програм у новій телевізійній компанії, яка займається дитячими програмами. – Я не змогла стримати посмішку. Це та робота, через яку майже два місяці хвилювалася та схрещувала пальці, докине отримала її. Про таку роботу я почала розмірковувати після того, як упали вежі, коли усвідомила, що хочу займатися чимось більш значущим, ніж реклама. Робота, яка б сягнула наступного покоління і мала потенціал змінити майбутнє.

– Дитячі програми? – запитав ти, на твоїх вустах грала усмішка. – Як «Елвін і бурундуки»? Вони матимуть гелієві голоси?

– Не зовсім, – відповіла я, трохи розсміявшись, прагнучи розповісти тобі, що до цього спонукала мене та наша розмова на кухні, що та мить, яку ми поділили, багато для мене значила. – Ну, а ти чим займатимешся?

– Компанія «McKinsey», – відповів ти. – Консалтинг.

Бурундуки не для мене.

Я була здивована. Після нашої розмови, після всіх твоїх думок на заняттях у професора Крамера не очікувала на таке.

Але все, що я сказала, було:

– Це чудово. Вітаю з роботою. Можливо, колись побачимося.

– Було б непогано, – відповів ти.

І я повернулася до своєї родини за столом.

– Хто це? – почулося чиесь питання. Я поглянула на тебе й побачила дівчину з довгим пшеничним волоссям, майже до середини спини, її рука лежала на твоєму стегні. Я була настільки зосереджена на тобі, що навіть не помічала її.

– Стефані, це просто одна дівчина з курсу, – почула твою відповідь.

І це дійсно було правдою, але чомусь стало дуже боляче.

6

Нью-Йорк – кумедне місто. Можна роками жити й ніколи не бачити свого сусіда, а можна натрапити на свого найкращого друга, намагаючись прощтовхнутись у вагон метро дорогою на роботу. Доля проти свободи волі. А може, і те, й інше.

Був березень, пройшов майже рік після випуску, і Нью-Йорк проковтнув нас. Я мешкала з Кейт у Верхньому Іст-Сайді, у величезній квартирі, яка колись належала її бабусі з дідусем. Ми разом про це мріяли з часів середньої школи. Тепер наші дитячі бажання здійснилися.

У мене за плечима був піврічний роман із колегою, кілька партнерів на одну ніч і купа побачень з чоловіками, яких я вважала не досить розумними, або не досить вродливими, або не дуже цікавими. Хоча тепер, озираючись назад, розумію, що нічого зовсім поганого в них не було. Насправді, якби я тоді зустріла Даррена, то могла б подумати про нього те саме.

Без постійного згадування про кафедру філософії або східний кампус я перестала думати про тебе – хіба інколи. Ми не бачилися близько року. Але ти несподівано з'явився в моїй голові, коли на роботі я зі своїм босом переглядала розкадровки, відбираючи епізоди, присвячені схваленню та повазі. Я згадала про твою кухню, і на душі стало тепло від того, що прийняла правильне рішення.

Наближався четвер, двадцяте березня, і мені виповнювалося двадцять три. На вихідні в мене була запланована вечірка, але двоє найближчих подруг з роботи, Сценарист Алексіс та Художниця Джулія, як ти називатимеш їх пізніше, наполягали смикнути по чарочці саме в день народження.

Наша трійця стала одержимою закладом «Faces & Names» тієї зими через камін та дивани. Температура сягала близько сорока градусів, але ми подумали, що за нашим проханням камін увімкнуть. За останні кілька місяців ми часто туди заходили, і подобалися барменові.

Джулія зробила мені святкову паперову корону й наполягла, аби я її наділа, Алексіс замовила нам яблучне мартіні. Ми сиділи на дивані перед вогнем, вигадуючи тости перед кожним ковтком.

– За день народження! – почала Алексіс.

– За Люсі! – виголосила Джулія.

– За друзів! – додала я.

Потім тости перетворилася на: «За те, що ксерокс сьогодні не барахлив!», «За боса, який узяв лікарняний!», «За безкоштовні ланчі, що лишаються після галасливих зустрічей!», «За бари з камінами!» та «За яблучне мартіні!».

Офіціантка підійшла до нашого дивана з тацею, на якій було ще три келихи мартіні.

– О, ми це не замовляли, – сказала Джулія.

Офіціантка всміхнулася.

– У вас, дівчата, є таємний шанувальник. – Вона кивнула на бар.

За стійкою сидів ти.

На мить здалося, що в мене галюцинації.

Ти помахав нам.

– Він передає Люсі вітання з днем народження.

Щелепа Алексіс упала від здивування.

– Ти його знаєш? – спитала вона. – Він сексі! – Алексіс узяла один із келихів, які офіціантка поставила на столик. – За симпатичних хлопців у

барі, які знають твоє ім'я і передають безкоштовні напої! – проголосила вона і, потягнувши мартіні, додала: – Іди, подякуй йому, імениннице.

Я поставила мартіні на столик, але потім передумала, узяла келих із собою і, трохи похитуючись на високих підборах, попрямувала до тебе.

– Дякую, – промовила я, уможуваючись на стілець ліворуч від тебе.

– Із днем народження, – відповів ти. – Гарна корона. Я засміялась і зняла її.

– Тобі пасуватиме краще. Хочеш спробувати? – запропонувала я.

Ти натягнув корону, розбурхавши свої локони папером.

– Шикарно, – оцінила я.

Ти усміхнувся й поклав корону на барну стійку.

– Я ледве тебе впізнав, – промовив ти. – Ти щось зробила з волоссям.

– Зробила чубчик, – відповіла я, поправляючи зачіску.

Ти роздивлявся мене як тоді, на кухні, з різних боків.

– Вродлива з чубчиком чи без.

Ти трохи ковтав слова, і я зрозуміла, що ти ще п'яніший за мене. Через це я замислилась: чому ти тут, на самоті, нетверезий о сьомій годині вечора в четвер.

– Як справи? – запитала я. – Усе гаразд?

Ти сперся на лікоть і притулив щоку до долоні.

– Не знаю, – відповів. – Ми зі Стефані знову розійшлися. Я ненавиджу свою роботу. А США вторглися в Ірак. Щоразу, коли я бачу тебе, світ розвалюється на шматки.

Я не знала, як реагувати на інформацію про Стефані або на твердження, що світ руйнується, тому просто зробила ще один ковток мартіні.

Ти провадив:

– Можливо, Всесвіт знав, що мені потрібно знайти тебе сьогодні. Ти наче... Пегас.

– Крилатий кінь, як в «Іліаді»? – перепитала я. – Чоловічої статі?

– Ні, ти точно жінка, – відповів ти.

Я всміхнулася. Ти продовжував говорити.

– Але Беллерофонт ніколи б не переміг Химеру без Пегасової допомоги. Пегас зробив його кращим, – сказав ти. – Йому довелося злетіти над усім: над болем, над жалем – і він став великим героєм.

Я не задумувалася над цим міфом із такого боку. Я сприймала його, як міф про командну роботу, про співпрацю і партнерство; мені завжди подобалося, як Пегас дозволив Беллерофонту осідлати його. Але можу сказати, що твоя інтерпретація була важливою для тебе.

– Що ж, дякую за комплімент. Хоча я віддала б перевагу порівнянню з Афіною, Геґрою, навіть Горгоною.

Куточки твоїх губ вигнулися.

– Ні, не Горгона. Немає змій на голові.

Я торкнулася волосся.

– Ти не бачив, який я маю вигляд зранку.

Ти подивився на мене так, ніби хотів це побачити.

– Чи я колись перепрошував? – запитав ти. – За те, що сталося. З нами. Я не про те, що поцілував тебе. А про... – ти здригнувся. – Я прошу вибачення за те, що сталося потім. Я намагався вчинити правильно. Зі Стефані. Життя – це...

– Складна штука, – завершила я за тебе. – Усе гаразд. Чимало води збігло з того часу. І ти перепрошував. Двічі.

– Я досі думаю про тебе, Люсі, – промовив ти, дивлячись у пустий келих з-під віскі (цікаво, скільки ти вже випив). – Я думав про роздоріжжя: що б сталося, якби ми обрали путь. Лягли два шляхи й розійшлися[6 – «Необраний шлях», переклад Аліси Гаврильченко.].

Я б розреготалася, бо ти назвав нас шляхами, але це було так романтично – ти цитував Роберта Фроста.

Я кинула погляд на Алексіс із Джулією. Вони спостерігали за нами, потягуючи мартіні. «Усе гаразд?» – самими губами запитала Джулія. Я ствердно кивнула. Вона постукала по своєму годиннику й знизала плечима. Я знизала плечима у відповідь. Вона також кивнула.

Я перевела погляд на тебе. Розкішний, тендітний. Бажає мене. Мабуть, подарунок від Всесвіту на день народження.

– Щодо роздоріжжя, – сказала я, – іноді ти знов опиняєшся на ньому. Іноді отримуєш другий шанс, щоб пройти втраченим шляхом.

Господи, які ми були незрозумілі. Або, може, просто молоді. Надто молоді.

Тоді ти подивився на мене, просто у вічі – твої блакитні очі потьмяніли, але досі погляд був магнетичним.

- Я збираюся тебе поцілувати, - сказав ти, нахилиючись до мене. А потім поцілував - і це було, наче здійснення бажання.

- Ти пойдеш сьогодні до мене, Люсі? - запитав, заправляючи неслухняне пасмо волосся мені за вухо. - Не хочу повертатися додому сам.

У твоїх очах я побачила сум і самотність. І захотіла все виправити, стати твоїм бальзамом, пов'язкою, протиотрутою. Я завжди хотіла покращувати тобі життя. І досі хочу. Це моя ахіллесова п'ята. Або, можливо, мое зернятко граната. Це те, що завжди змушує мене повертатися, як Персефону.

Я піднесла твої пальці до своїх губ і поцілувала їх.

- Так, - відповіла я. - Я поїду з тобою.

7

Пізніше ми лежали у твоєму ліжку, і лише вогні міста, що просочувалися крізь штори, освітлювали наші тіла. Ти був зовнішньою «ложечкою»: обіймав мене рукою, а долоню поклав на мій голий живіт. Ми були стомлені, пересичені й досі трохи п'яні.

- Я хочу звільнитися з роботи, - прошепотів ти, коли темрява в кімнаті уможливила розмови вголос.

- Добре, - сонно мовила я у відповідь, - можеш звільнитися.

Ти провів великим пальцем уздовж нижньої частини моїх грудей.

- Я хочу займатися чимось значущим, - сказав, зігріваючи теплим диханням мою ший. - Як ти казала.

- М-м-м, - промугикала я у півсні.

- Але досі мені не вдалося.

- Вдалося що? - пробурмотіла я.

- Річ не тільки в тому, щоб віднайти прекрасне, - сказав ти, і ці слова змусили мене прокинутися. - Я хочу фотографувати все: щастя, сум, радість, руйнування. Я хочу розповідати історії за допомогою фотоапарата. Ти ж розумієш, правда, Люсі? Стефані не розуміла. Але ти там була і знаєш, як це змінило твій погляд на світ.

Я перекотилася так, щоб ми лежали обличчям до обличчя, і ніжно поцілувала.

- Звичайно, я розумію, - прошепотіла, перш ніж мене огорнув сон.

Але я насправді не знала, що ти мав на увазі, не знала, як це тебе затягне. Що, зрештою, приведе тебе до цієї миті, зараз. Я була захмелілою,

стомленою і, нарешті, у твоїх обіймах, як собі уявляла безліч разів. Я погодилась би будь із чим, про що б ти тоді мене запитав.

8

Ти звільнився з роботи, звичайно ж, аби записатися на курси фотографії. І ми продовжували зустрічатися. Наш зв'язок міцнішав, що більше часу ми проводили разом, шукаючи розраду, надію й підтримку в обіймах одне одного. Ми роздгались у ресторанних туалетах, не в змозі чекати, доки опинимося вдома. Ми притискали одне одного до стін будинків, і в той час, коли наші вуста зустрічалися, цеглини врізались у плечі. Ми влаштовували в парку пікніки, наповнюючи пляшки з-під яблучного соку білим вином, а потім лежали поруч, дихаючи запахом бруду, свіжоскошеної трави та одне одного.

– Я хочу більше дізнатися про твого батька, – сказала я за кілька місяців після нашого возз'єднання, з розплющеними очима ступила на лінію розлому, ризикуючи викликати землетрус.

– Нема чого розповідати, – відповів ти, посунувшись, і моя голова, яка відпочивала на твоїй руці, опинилася на твоїх грудях. Твій голос був спокійний, але я відчула, як напружилися м'язи. – Він покидьок.

– Чому покидьок? – спитала я, повертаючись і обіймаючи тебе рукою, пригортаючись іще ближче. Іноді я відчувала, що ми ніколи не будемо достатньо близькими. Я прагнула залізти тобі під шкіру, всередину твоєї свідомості, щоб дізнатися все можливе про тебе.

– Мій батько був... непередбачуваним, – повільно промовив ти, ніби підбирав це слово максимально обережно. – Коли я став достатньо дорослим, то захистив маму.

Я підняла голову й подивилася на тебе. Не була впевнена, що казати та скільки мені дозволено питати. Я хотіла дізнатися про твоє визначення «достатньо дорослий». Чотири роки? Десять? Тринадцять?

«О, Гейбе», – лише про це я могла тоді думати. Мені прикро, що я не мислила про більше.

– Вони з мамою познайомилися в школі мистецтв. Вона розповідала, що він був чудовим скульптором, але я ніколи не бачив жодної його роботи. – Ти важко ковтнув. – Він усі їх знищив, до єдиного шматка, одразу після мого народження. Батько хотів проектувати пам'ятники, величезні інсталяції. Але ніхто не робив у нього замовлень, ніхто не купував його твори мистецтва.

Ти повернувся й подивився на мене.

– Знаю, що йому було тяжко. Я не можу уявити... – Ти струсив головою. – Він здався. Батько намагався керувати галереєю, але бізнесмен із нього був не дуже. Як і продавець. Він увесь час був злий і мінливий. Я... Я не розумів наслідків того, що він склав руки. Не розумів сили бездіяльності. Одного

разу він підняв ножа над маминими полотнами – малюнками, над якими вона працювала місяцями, – тому що натомість, на його думку, вона мусила малювати вечірні заграви. Мама так кричала, наче батько шматував не лише її картини, а й її тіло. Після цього він пішов.

Я просунула свою руку до твоєї й міцно стиснула.

– Скільки тобі було?

– Дев'ять, – відповів ти, і твій голос пом'якшився. – Я викликав поліцію.

Як же мое дитинство – ідилічне передмістя Коннектикута – відрізнялося від твого. Я не знала, як реагувати. Якби ця розмова сталася зараз, я перейнялася б тим болем – його і твоїм. Сказала б, що у твого батька були важкі часи, що він боровся з демонами, і шкода, що його демони перетворилися на твоїх. Тому що вони ними стали, хіба не так? Ти так довго прожив у відповідальності за нього, намагаючись не стати ним, що зрештою боровся зі своїми та з його демонами водночас.

Але того дня я не змогла усвідомити все, що ти сказав досить швидко, а просто хотіла тебе підтримати. Глибоко видихнувши, я промовила:

– Ти вчинив правильно.

– Я знаю, – відповів ти. Твій погляд був важким. – Я ніколи не стану ним. Я ніколи тебе так не скривджу. Ніколи не буду вчиняти так, ніби твої мрії є чимось непотрібним.

– Я також. Також ніколи не буду вчиняти так, ніби твої мрії є чимось непотрібним, Гейбе, – сказала я тобі, повертаючи свою голову назад на твої груди й цілуючи тебе крізь футболку, намагаючись довести глибину мого захоплення та прихильності.

– Знаю, що не будеш, – відповів ти, пестячи мое волосся. – Це одна з багатьох-багатьох речей, які я люблю в тобі.

Я підвелась і подивилася на тебе знову.

– Я кохаю тебе, Люсі, – сказав ти.

Це був перший раз, коли ти освідчився мені в коханні. Перший раз, коли взагалі мені хтось освідчився.

– Я також тебе кохаю, – відповіла я.

Сподіваюся, ти пам'ятаєш той день. Це те, чого я ніколи не забуду.

За кілька тижнів по тому, як уперше сказали одне одному «Я кохаю тебе», ми з тобою лишились у мене дома самі. Ми вирішили відзначити це, походжаючи в самій лише натільній білизні. Було гаряче: така задушлива липнева спека, що якби моя воля, то цілісінький день я б не вилазила з басейну. Хоча кондиціонер працював на повну потужність, повітря однаково лишалося гарячим. Квартира була така велика, що нам не завадив би ще один кондиціонер.

– Бабуся й дідусь Кейт були справжніми геніями з нерухомості, – промовив ти, коли ми, напівголі, готували омлет. – Коли вони придбали цю квартиру?

– Гадки не маю, – відповіла я, вставляючи кілька англійських мафінів у тостер. – До народження батька Кейт, отже... у 1940?

Ти присвиснув.

Знаю, що ми нечасто там лишалися, але впевнена, що ти пам'ятаєш ту квартиру. Її важко забути. Дві спальні й ванні кімнати були настільки величезними, що затишним куточком, де можна поснідати, ми обрали бібліотеку. Стелі були понад чотири метри заввишки. У ту мить я не оцінювала такі деталі як належить, але за квартиру була вдячна. Кейт вчилася в юридичній школі, і, за словами її батька, дешевше було мешкати тут, аніж сплачувати за прибирання від Нью-Йоркського університету. Для мене це був хороший варіант.

Ми вмостилися на дивані, поставивши тарілки із сніданком на голі коліна. Я сказала:

– Під час навчання в середній школі ми з Кейт приходили сюди, аби відвідати її бабусю. Вона працювала лектором у Музеї мистецтва Метрополітен, доки не захворіла. Вона вивчала історію мистецтва в коледжі задовго до того, як більшість жінок узагалі думали про навчання.

– Я хотів би з нею зустрітися, – відповів ти, зробивши ковток кави.

– Вона б тобі сподобалася.

Ми тихенько жували – мої стегна навпроти твоїх, мое плече легенько торкалося твоєї руки. Для нас було неможливим перебувати разом у кімнаті й не торкатися одне одного.

– Коли повертається Кейт? – прожувавши, запитав ти. Я знизала плечима. Місяць тому вона познайомилася з Томом і минулої ночі, здається, вдруге ночувала в нього.

– Мабуть, нам час одягатися.

Я відчула твій погляд на своїх грудях.

Ти відставив тарілку, закінчивши сніданок.

– Ти не уявляєш, що робиш зі мною, Люсі, – сказав ти, спостерігаючи, як я відкладаю виделку на тарілку. – Увесь ранок ти без одягу. Це наче

потрапити до однієї з моїх фантазій. – Твоя рука спустилася донизу, і ти почав повільно пестити себе крізь тканину.

Я ніколи не бачила, як ти торкаєшся себе, ніколи не бачила, що ти робиш на самоті. Я не могла відірвати погляд.

– Твоя черга, – промовив ти, звільняючись від спідньої білизни.

Я відставила тарілку й потягнулася до тебе, вже збуджена. Ти похитав головою й усміхнувся.

– Я не це мав на увазі.

Я здивовано підняла брови й лише тоді зрозуміла, чого ти хотів. Я провела пальцями до низу живота. Ти також ніколи не бачив, як я торкаюся себе. Але від думки про це я збуджувалася. Я заплющила очі, думаючи про тебе, про те, що ти дивишся на мене, про те, що розділяю цю інтимну мить разом з тобою, і я відчула, як мое тіло здригнулося.

– Люсі, – прошепотів ти.

Я широко розплющила очі й побачила, що ти пестиш себе, прискоривши темп.

Це було інтимніше за секс – ми вдвох виконуємо цей акт одне для одного, акт, що зазвичай був особистим. Межі, що розділяли «мене» і «тебе», розпливалися більше, ніж у «нас».

Я продовжувала пестити себе, а ти сперся на диван і повністю зняв білизну, твої очі постійно були на мені. Наші руки пришвидшилися, як і наше дихання. Ти прикусив губу. Тоді я побачила, як твоя рука міцно обхопила член. Як скоротилися м'язи. Я побачила, як ти кінчив.

– О Господи, – видихнув ти. – О Люсі.

Я почала завзятіше працювати пальцями, щоб приєднатися до тебе, але ти накрив мій зап'ясток своєю рукою.

– Можна я? – запитав ти.

Від звуку твого голосу я затремтіла.

Потім я кивнула, й ти переліг так, щоб я могла витягнутись уздовж дивану, а ти – зняти мою білизну. Ти підсунувся ближче, і від очікування я вигнулася.

Ти занурив пальці всередину мене і промовив:

– Я маю таємницю.

– О, справді? – запитала я, рухаючись назустріч твоїй руці.

– О, так, – відповів ти, лягаючи поряд зі мною, твої вуста навпроти моїх.
– Коли б я не пестив себе, я завжди думаю про тебе.

Мое тіло вкрила хвиля тремтіння.

– Я також, – прошепотіла я між подихами.

Я кінчила тридцять секунд потому.

10

У перші півроку я завжди дізнавалася щось нове про тебе, і це здавалося мені сексуальним, дивовижним, привабливим.

Наприклад, як того дня, коли я зайшла до тебе після роботи, а ти сидів на підлозі по-турецьки, схрестивши ноги, оточений купою паперових квадратиків, розмірами приблизно як аркуш для приміток.

Я кинула сумку на кухонний столик і зачинила двері.

– Що відбувається? – запитала я.

– За два тижні в моєї мами день народження, дев'ятнадцятого вересня, – відповів ти й підняв погляд, сортуючи папір. – Через те, що цього року не можу летіти додому, я вирішив придумати щось значуще, щоб відіслати їй.

– Отже, ти робиш... паперову мозаїку? – запитала я, наближаючись до тебе.

– У певному сенсі, – сказав ти. – Це світлини, на яких я разом із мамою. – Ти показав мені папірці. Я придивилась і побачила вас на випускному. Ось ви вдвох у шортах сидите біля басейну, звисивши ноги. Ось ти на ганку наставляєш їй ріжки.

– Вау, – вигукнула я.

– Я витратив майже цілий день, аби роздрукувати їх, – сказав ти, – а тепер упорядковую їх за кольором. Хочу, щоб скидалося на калейдоскоп.

Я вмостилася на підлогу поруч, і ти швидко мене поцілував.

– Чому саме калейдоскоп? – запитала я, підіймаючи світлину, де ви з мамою стоїте спиною до спини, ти трішки вищий від неї. У вас однакове кучеряве світле волосся – важко сказати, де закінчувалася мама й починався ти.

– Мені тут чотирнадцять, – промовив ти, зазираючи через плече.

– Ти був гарненьким, – сказала я. – Чотирнадцятирічна я закохалась би в чотирнадцятирічного тебе.

Ти усміхнувся і стиснув мою ногу.

– Навіть не бачивши твоєї фотографії в чотирнадцять, я викручусь і скажу, що було б навпаки.

Тепер усміхнулась я. Відклавши світлину, я знову запитала:

– Чому калейдоскоп?

Ти провів рукою по чолю, прибираючи локони з очей.

– Я ніколи нікому не розповідав цієї історії, – тихо промовив ти.

Я взяла ще кілька світлин. Ви з мамою задмухуете свічки на її святковому торті на день народження. Ось стоїте на тлі мексиканського ресторану, і мама тримає тебе за руку.

– Тобі не обов'язково мені відповідати, – сказала я, гадаючи, чи це батько фотографував вас, доки тобі не виповнилося дев'ять, і хто фотографував вас потім.

– Знаю, – відповів ти, – але я хочу. – Ти підсунувся ближче, обличчям до мене, наші коліна були поруч. – За рік після того, коли мої батьки розійшлися, з грошима було дуже скрутно. Повертаючись додому після школи, я заставав маму частіше в сльозах, аніж за малюванням. Тоді я був упевнений, що будь-яке святкування мого дня народження буде відстійним. Я сказав їй, що не хочу влаштовувати вечірку з друзями. Я не хотів, аби мама турбувалася, де взяти на неї гроші.

Мене знову вразило, наскільки різними були наші дитинства. Я ніколи не хвилювалася, що мої батьки не будуть у змозі оплатити вечірку.

– Але мама... – сказав ти. – У мене був улюблений калейдоскоп. Я годинами дивився в нього, прокручуючи диск знову і знову, спостерігаючи, як змінюються образи, зосереджуючись на калейдоскопі замість того, щоб помічати, наскільки сумною була мама, наскільки пригніченим був я, не в змозі зробити її щасливішою, наскільки я був злий на свого батька.

Розповідаючи, ти не дивився на мене. Повністю зосередився на словах, які помалу виходили з тебе. Я поклала руку тобі на коліно і стиснула. Ти блідо всміхнувся мені.

– І? – запитала я.

Ти зробив глибокий вдих.

– Вона перетворила весь будинок на калейдоскоп, – відповів ти. – Це було... неймовірно. Вона розвісила шматочки кольорового скла, прикріпивши їх до стелі, увімкнула вентилятор на мінімум, і вони кружляли в повітрі. Це було вражаюче.

Я намагалась уявити собі це – будинок, перетворений на калейдоскоп.

– Ми з мамою лягли на підлогу й розглядали кольорове скло. Хоча, відколи мені виповнилося десять і я піклувався про маму з усіх сил, вважав себе дорослим, почав плакати. Мама спитала, що трапилося, і я відповів, що не знаю, чому плачу, бо ж я щасливий. Вона відповіла: «Це мистецтво, ангеле

мій». І я думаю, що в певному сенсі мама мала рацію. Це було мистецтво, але в іншому розумінні... Я не знаю.

– Що не знаєш? – спитала я, несвідомо малюючи пальцем кола на твоєму коліні.

– Тепер я запитую себе, чи було це розрадою. Може, я плакав через те, що вона знову поводитися, як справжня матуся. Піклувалася про мене. І навіть попри хаос і безнадію могла створювати прекрасне. Я думаю, що це мистецтво довело мені, що з нею все буде гаразд. Що з нами все буде гаразд.

Ти поклав руку мені на коліно.

– Вона була сильною, – сказала я. – Вона любила тебе. Ти усміхнувся, наче відчув її любов просто зараз у кімнаті. І вів далі:

– Ми лежали разом і плакали, і я не міг припинити думати про батька. Якби він був тут, ми не створили б цього свята. Життя з ним... Я казав тобі: воно було непередбачуваним. Я уявляв це: як опинитись у Лондоні під час Другої світової, знати, що зараз прозвучать сирени повітряної атаки і почнуть сипатися бомби, але не мати жодної гадки, де чи коли вони впадуть. Я прошепотів тоді: «Нам краще без нього», і вона відповіла: «Я знаю». Мені було лише десять, але я почувався дорослим, говорячи це.

Коли ти закінчив розповідь, на моїх очах блиснули сльози. Я уявляла тебе, десятирічного, на підлозі з мамою, як ти розмірковуєш про свого батька, відчуваєшся дорослим, коханим, оточений мистецтвом, яке вона створила для тебе.

– Отже, я хочу зробити їй особливий подарунок на день народження, бо мене поруч не буде, – сказав ти. – Щось значуще. Те, що покаже їй, як сильно я її люблю – як сильно завжди любитиму її, не має значення, наскільки далеко перебуваю. І цього ранку мені на думку спала ідея про мозаїку.

Я облетіла поглядом крихітні світлини.

– Гадаю, це ідеально.

Квартира, здавалося, наповнилась емоціями: від усього, що ти розповів, від самого факту, що ти поділився своєю тендітною частинкою. Я нахилилася, щоб обійняти тебе, але все перетворилося на поцілунок, спочатку легкий, потім завзятіший.

– Дякую, що розповів мені, – м'яко промовила я.

Ти знову поцілував мене.

– Дякую, що ти була поряд, коли я хотів це розповісти.

Пізніше, того вечора, ти почав склеювати калейдоскоп докупи. Ти був таким щасливим у ту мить, таким задоволеним, що я відклала ноутбук і тихенько

взяла твій фотоапарат. Це єдина твоя світлина, яку я взагалі колись зробила. Цікаво, чи досі вона в тебе.

11

Наскільки зручно нам було разом, наскільки глибокими були наші стосунки, але на те, щоб звикнути ходити з тобою на вечірки, пішов деякий час. Я завжди почувалася, ніби пливу у твоєму потоці. Ти наче накладав магічне закляття, яке привертало увагу людей до тебе: твого обличчя, слів, розповідей. Наш світ двох перетворювався на твій світ одного, а потім збільшувався до світу багатьох інших, у якому я не була такою важливою, як раніше. Посеред історії я вислизала за випивкою або знаходила когось іншого, з ким могла поговорити.

Час од часу я спрямовувала погляд на тебе й бачила, як ти підкорюєш прихильників. Ти, зрештою, знайдеш мене, коли будеш нетверезий і висушений; здавалося, наче, використовуючи свою чарівність, ти втрачав усю енергію. Коли ми лишались удвох, ти міг підзарядитися, і потім ми виходили в люди й знову роз'єднувалися. У такі миті я відчувала себе особливою, бо ти обрав мене для підживлення.

Уособленням гульвіси Гейба стала вечірка на честь дня народження Гідеона, який святкували в квартирі його батьків на Парк Авеню. У квартирі містилася бібліотека, до якої нам було зась, принаймні не з напоями в руках. Гідеон переймався, що через рівновагу, зіпсовану кількома зайвими коктейлями, ми пошкодимо перше видання Гемінгвея або примірник, підписаний Набоковим. А зважаючи на те, як люди пили на вечірці, хвилювався він не безпідставно.

Я теревенила з Гідеоновою дівчиною, котра працювала в рекламній сфері. Мені було цікаво послухати про життя, над яким я колись замислювалася. Ми порівнювали методи створювання оповідей, коли я розгледілася на всі боки, щоб перевірити, де ти, – а тебе не було. Я подумала, що ти пішов до вбиральні або поновити келих, але пройшло п'ять, десять, двадцять хвилин, а ти не повертався.

– Прошу мені вибачити, – сказала я дівчині, коли надто відволіклася від подальшої бесіди, – здається, я загубила свого хлопця.

Вона засміялася.

– Гадаю, з ним таке часто трапляється.

Натомість мені смішно не стало.

– Чому ти так кажеш? – запитала я.

Вона сконфужено знизала плечима, розуміючи, що ляпнула зайве.

- О, я просто маю на увазі, що він чарівний. Гадаю, людям подобається з ним розмовляти.

- Що ж, не скажу за всіх, але мені справді подобається, - відповіла я.

Хоча вона мала рацію: у цьому була твоя магія. Усім подобалося розмовляти з тобою. Ти дарував їм відчуття важливості, ніби про них піклуються й вислуховують. Я завжди помічала, що частина людей, які ніколи не дозволяли фотографувати себе, часто погоджувалася, аби ти зробив це. Ти змушував їх відчувати себе побаченими. Ти змушував мене відчувати себе побаченою.

Я блукала квартирою й ніде не могла тебе знайти, доки не почула твій голос із забороненої бібліотеки. Я просунула голову у двері й побачила, що ти розмовляєш із не знайомою мені жінкою. У неї було руде волосся, яке, наче левова грива, облямовувало витончене кішкоподібне обличчя. Усередині все впало, коли ти сперся на книжкову шафу, поринувши в її розповідь.

- Ось ти де! - вигукнула я.

Ти підняв погляд, але на обличчі не було й сліду провини. Лише посмішка, ніби ти чекав мене, а я запізнилася на зустріч.

- Я? - відповів ти. - Ось ти де! Рейчел саме розповідала мені про ресторан, у якому вона працює хостесою. Вона сказала, що може дістати нам знижку на фіксоване меню.

Я глянула на Рейчел, яка, вочевидь, була не така рада бачити мене. Вона піддалася твоїм чарам.

- Дуже мило з її боку, - відповіла я.

Рейчел вичавила з себе мляву крихітну посмішку.

- Було приємно познайомитися, Гейбе, - звернулася вона до тебе. Потім підняла свій пустий келих. - Піду до бару за добавкою. А мій номер у тебе є... для резервування.

- Ще раз дякую, - сказав ти, і твоя усмішка осяювала вже її шлях - не мій. Вона вийшла з кімнати.

Я не зовсім розуміла, що казати. Я піймала тебе просто на розмові про ресторанні знижки. Але чому ти був із нею в бібліотеці? Чому не пішов шукати мене?

- Що ти тут робиш? - я запитала якомога природніше. Ти пройшов кімнатою, зачинив двері й, вишкірившись, промовив:

- Шукаю місце, де ми могли б зробити це.

Ти вхопив мене за зап'ястки і, тримаючи їх над моєю головою, притиснув до книжкової шафи й палко поцілував.

- Я буду кохатися з тобою в цій бібліотеці, - повідомив ти, - доки ззовні проходить вечірка. Але не збираюся замикаати двері.

- Але... - заперечила я.

Ти поцілував мене знову, і мій протест припинився. Мені було байдуже до того, що я знайшла тебе з Рейчел у бібліотеці. Усе, що мене хвилювало, це твої пальці, які стягували підв'язки моїх панчох, і звук, із яким ти розстібнув свою ширіньку.

Я не змирюся із цим зараз, і я не повинна була змиритися тоді: ти заспокоюєш мене поцілунком, стираєш мої сумніви оргазмом. Я повинна була змусити тебе пояснити це. Я повинна була вичитати тебе за флірт з іншою, за те, що не пішов шукати мене. Але ти наче наркотик. Коли я була під кайфом від тебе, ніщо інше не мало значення.

- Ш-ш-ш, - попередив ти, піднімаючи мою спідницю. Я навіть не усвідомлювала, що видаю якісь звуки.

Щоб не кричати, я закусила губу і, виявилось, дуже міцно, бо, цілуючи тебе пізніше, лишила на наших вустах сліди крові.

Я дуже тебе кохала - і не мала сумнівів щодо твого кохання до мене, - але ніколи не забувала про Стефані і, думаю, на споді серця переймалася, що це може статися знову: ти покинеш мене заради неї, або такої, як ця Рейчел, або мільйона інших жінок, на яких ти натрапляєш у метро, або в «Старбакс»[7 - Мережа кафе швидкого обслуговування.], або в магазині. Гойдалка наших стосунків не завжди виявлялася збалансованою. Зазвичай ми були рівними, однаковими, але час од часу я опинялася внизу, намагаючись піднятися вгору, лякаючись, що ти зістрибнеш з гойдалки, щоб бути з кимось іншим, а я застрягну без шансів досягти рівноваги. Але навіть скажи я щось у тій бібліотеці - не думаю, що це щось би змінило.

Тому що не існувало іншої жінки, через яку мені слід було турбуватися.

12

Однак такі сумніви виникали в мене нечасто. У нас було набагато більше, безліч речей, які ідеально підходили нам. Кожен із нас цікавився захопленням іншого - кар'єрами, які ми колись мріяли здобути. Ти продивлявся кожнісіньку серію «Захопливої Галактики» - телевізійної програми, над якою я працювала, і ділився враженнями про те, як різноманітні прибульці відтворювали соціальні ситуації для дітей. Здавалося, що ти з головою поринув у це, тож я почала питати твою думку навіть до того, як програма потрапляла на виробництво.

На той час у мене не було жодної справжньої влади. Ще ні. Але я мала передивлятися сценарії та розкадрування й надавати відгук своєму босові. Я ставилася до цього обов'язку значно серйозніше, ніж, мабуть, було варто. Коли я приносила сценарії додому, ти читав їх за ролями зі мною, тож потім ми разом могли детально їх обговорити. Ти завжди хотів грати Галакто - маленького зеленого хлопчика, схожого на жабу. Моею улюбленицею була

Електра – темно-багряне створіння з блискучими антенами. Здається логічним, що саме читання сценарію якось змушувало тебе розповідати про свої мрії. Передача мала допомагати дітям висловлювати власні емоції, але, гадаю, на дорослих це також діяло. Я пам'ятаю серію, над якою ми працювали, коли виникла та наша розмова. Це був початок листопада, і ми пройшли десь третину нового сезону.

Галакто сидить на ганку, понуривши голову й охопивши її руками.

Входить Електра.

Електра: Що з тобою, Галакто? У тебе сумний вигляд.

Галакто: Мій батько примушує мене грати в команді з зіркоболу, а я ненавиджу зіркобол!!!

Електра: Чи він знає про це?

Галакто: Я боюся сказати йому. Боюся, що він не захоче більше бути моїм батьком, якщо мені не подобається зіркобол так, як йому.

Електра: Моему татові подобається зіркобол, але мені – ні, тож ми робимо разом інші речі. Можливо, ти спробуєш скласти список речей, які подобаються вам обом.

Галакто: Гадаєш, це спрацює? І тоді мені не доведеться більше грати в зіркобол?

Електра: Думаю, варто спробувати.

Галакто: Я також!

– Як гадаєш, можливо, нехай Електрі подобається зіркобол, а її батькові – ні, – запитала я, коли ми закінчили читати. – Трохи вдарити по гендерному стереотипу? Мабуть, варто буде запропонувати.

– Гадаю, це чудова ідея, – відповів ти, дивлячись на мене трохи довше, ніж зазвичай. У ту мить здалося, наче тобі подобається не лише моя ідея, а кожна складова тієї людини, якою я була.

Я зробила кілька приміток у сценарії, потім перечитала сцену про себе.

– Як думаєш, можливо, Електрі слід перелічити кілька речей, які вони з батьком роблять разом? Чи підсилить це діалог?

Цього разу ти не відповів на моє питання, тож я повернулася, щоб глянути на тебе. Твою увагу привернув голуб, який воркував на пожежних сходах.

– Боюсь, я перетворюся на нього, – промовив ти.

Я відклала сценарій.

– Перетворишся на кого? – Безглуздо, але спершу я подумала про голуба.

Ти потер рукою неголене підборіддя.

– На свого батька. Боюся, що не досягну всіх своїх мрій. Що через це стану злим, уразливим, зламаним зсередини й завдаватиму шкоди всім навколо.

– Які в тебе мрії? – запитала я. – Це нові мрії?

– Ти знаєш, хто такий Стів МакКаррі?

Я заперечливо похитала головою, тож ти підняв з підлоги лептоп, вбив у пошук кілька слів і повернув екран до мене. Я побачила дівчину на обкладинці «National Geographic».

Вона була в хустині й мала зелені очі, від яких наче прикипаєш до місця, а ще загнаний і заляканий вигляд.

– Ось це, – сказав ти, – одна з його світлин. Сьогодні ми розглядали його роботи на курсах фотографії, і я відчув її. У своєму серці, у душі, там, де відчуваєш найглибше. Цим я хочу займатися. Цим я мушу займатися.

У твоїх очах палав вогонь, якого я досі не бачила.

– Я зрозумів: якщо хочу змінити становище, дійсно змінити його, як-от ти зі своєю програмою, мені треба поїхати з Нью-Йорка. Я зі своїм фотоапаратом можу зробити більше деінде.

– Поїхати? – луною повторила я. Зі всього, що ти сказав, це було єдине слово, що застрягло в моїх мізках, сяючи там, наче неоновий знак «Швидкої допомоги». – Про що ти говориш? А як же ми?

Твоє обличчя на мить потемніло, і я зрозуміла, що не на таку відповідь ти очікував. Але справді, на що ти очікував?

– Я... Я не думав про нас... Це моя мрія, Люсі, – сказав ти благаючим голосом.

– Я визначився зі своєю мрією. Хіба ти не можеш потішитися за мене?

– Як я можу радіти мрії, яка не враховує мене? – запитала я.

– Вона не враховує тебе, – заперечив ти.

Я пам'ятала, що ти мені сказав за кілька місяців до того в парку, про своїх батьків. Я намагалася вимкнути той неоновий знак та ігнорувати те, що слово «поїхати» може зробити з моїм всесвітом, ігнорувати питання, які ти лишив без відповіді.

– Ти визначився зі своєю мрією, – повторила я. – Твоя мрія не дрібниця.

Я бачила, як на твоїх віях скупчуються сльози.

– Я хочу змусити всіх усвідомити, що люди в усьому світі мають такі ж мрії, що ми не настільки відрізняємося. Якщо я зможу зробити це, якщо зможу створити зв'язок... – Ти струсив головою, не в змозі підібрати слів. – Але мені потрібно більше фотографувати, записатися на додаткові заняття, мені потрібно стати найкращим, перш ніж поїхати.

Отже, тоді був час. У нас був час. І, можливо, це стало б, як із твоєю мамою: ти міг любити мене на відстані, доки був відсутній, а потім повернутися, коли закінчиш завдання. Таке не здавалося жадливим. Це могло б спрацювати.

Я схопила твою долоню обома руками.

– Ти станеш, – сказала я. – Якщо хочеш цього, то станеш. Потім ми лежали на дивані, обійнявшись, вдихаючи повітря одне одного, загублені у власних думках.

– Можна тобі щось розповісти? – запитала я й відчула, що ти ствердно кивнув. – Я боюся, що колись перетворюсь на свою маму.

Ти повернувся до мене обличчям.

– Але ти ж любиш свою маму.

І мав рацію. Я любила її. І досі люблю.

– Чи ти знаєш, що вони познайомилися з моїм батьком у юридичній школі? – спитала я. – Я колись про це згадувала?

Ти похитав головою.

– Вона адвокат?

– Була, – відповіла я, підсовуючи свою голову під твоє підборіддя. – До нашого з братом народження вона працювала в окружній прокуратурі Мангеттена. Потім народився Джей, і вона звільнилася. І решту свого життя визначала себе через зв'язок з іншими людьми: дружина Дона або мати Джейсона й Люсі. Таке трапляється з безліччю жінок. Я не хочу, щоб це спіткало мене.

Ти подивився мені просто у вічі.

– Цього з тобою не станеться, Люсі. Ти пристрасна, знаєш, чого хочеш, працюєш більше, ніж будь-хто. – І ти поцілував мене.

Я поцілувала тебе у відповідь, але всередині подумала, що все вищеперелічене також стосувалося й моєї мами, але не мало ніякого значення. У будь-якому разі вона втратила себе. Цікаво, чи хотіла вона цього.

Іноді ми ухвалюємо рішення, які здаються правильними, але потім, коли озираемось назад, стає зрозуміло, що вони були очевидно помилковими. Деякі рішення є правильними навіть у ретроспективі. Усупереч тому, що кожен казав мені не робити цього, і навіть знаючи, що станеться потім, я досі щаслива, що переїхала до тебе того засніженого січневого дня.

– Він же сказав тобі, що хоче поїхати, – провадила Кейт, щойно ми вместилися на м'яких кріслах у нашому куточку для сніданків, поставивши чашки з кавою на столик.

– Але дата ще не визначена, – сперечалася я. – У нього ще немає роботи, а щоб знайти її, може, знадобиться багато часу. Та навіть якщо він влаштується, хтозна, чи довго це триватиме? Він може поїхати на невеликий проміжок часу, а потім повернутися.

Кейт подивилася на мене поглядом, який, думаю, практикує на партнерах у своїй юридичній фірмі. Погляд, що промовляє без слів: «Чи ти чуєш себе? Очікуєш, що хтось у це повірить?»

– Навіть якщо він отримає роботу наступного тижня, – сказала я, – навіть якщо він буде відсутній роками, я хочу провести з ним якомога більше часу, доки він не поїде. Я про те, що кінець світу може настати вже завтра. Або ж я можу потрапити під вантажівку і померти в четвер, через тиждень. Я хочу жити теперішнім.

– Лу, – промовила Кейт. Вона пробігла пальцями по срібному намисті від «Tiffany», яке подарував їй Том. Вона щодня вдягала його. – Проблема в житті сьогоднішнім сама собою вже означає, що ти не будуватимеш планів на майбутнє. А ймовірність того, що завтра настане кінець світу або ти потрапиш під вантажівку, дуже мала. Імовірність того, що Гейб влаштується на роботу за кордоном і розіб'є тобі серце при цьому, надвелика. Я просто намагаюся допомогти тобі зважити всі ризики. І менш ризикованим буде залишитися жити зі мною.

Захищати свій вибір від усіх виявилось важко. Схожа розмова була в мене з мамою попереднього вечора. А з братом Джейсоном – за кілька днів до цього. Алексіс погодилася з моїм рішенням, але навіть я знала, що з-поміж усіх моїх друзів вона мала найсумнівніший світогляд. Я втратила рахунок кількості чоловіків, із якими вона переспала через свій девіз: «А чому б і ні, хай йому грець».

– Річ у тім, Кейт, – сказала я, – що я вже готова до всього, житиму з Гейбом чи ні. Отже, можу розважатися, доки він тут.

Кейт на мить притихла, потім нахилилася й обійняла мене.

– О, Лу, – промовила вона, – я люблю тебе, незважаючи ні на що, але... подивимось, чи зможеш ти знайти спосіб укрити своє серце захисною плівкою. У мене погане передчуття.

Кейт, звичайно, мала рацію. Але в ту мить я нічого не могла вдіяти, щоб змінити траєкторію: мою, твою, нашу. Я наполягала на своєму рішенні. І

навіть зараз підтримаю його. Я ніколи не почувалася настільки живою, як у ті п'ять місяців, коли ми мешкали разом. Ти змінював життя, Гейбе. Я рада, що ми зробили той вибір. Свобода волі всупереч долі.

14

Незабаром після того, як ми почали жити разом, ти записався на курси фотографії, де твоїм завданням було вловлювати різні почуття або поняття й відображати їх на плівці. «Спіймай прекрасне» – таку назву мало завдання одного тижня, і ти без проблем упорався з ним. Потім – «Спіймай смуток». Ще точно були радість, зневіра й відродження. Не пам'ятаю, у якій послідовності, але пригадую, що ти блукав Мангеттенем зі своїм фотоапаратом, закутаний у шарф і шапку. Іноді я ув'язувалася за тобою, застібнувши пальто аж до підборіддя й одягнувши свої найтепліші навушники. Більшість твоїх завдань закінчувалися світлинами, на яких була я. Наприклад, тоді, коли я спала, і моє чорне сплутане волосся контрастувало з білою подушкою. Здається, це було для завдання про спокій. У мене досі є та світлина, вставлена в рамку, загорнута в коричневий папір, у коробці під ліжком. Коли ми з Дарреном почали жити разом, я не змогла змусити себе позбутися її. Не змогла навіть після нашого з ним одруження. Можливо, зараз варто дістати її й почепити нарешті в офісі? Чи сподобалося б це тобі?

Завданням, яке ти отримав того дня, було спіймати біль. – Я знаю, куди нам треба йти, – сказав ти того суботнього ранку, перевіряючи, чи заряджений акумулятор у фотоапараті. – До «Граунд-Зіро»[8 – Ділянка в Нижньому Мангеттені нульового рівня, де до 11 вересня 2001 року розташовувався початковий комплекс будівель Всесвітнього торгового центру.]

З'ївши останній шматочок вафлі з тарілки, я похитала головою. Пам'ятаєш, твоя мама надіслала вафельницю? Вона знічев'я купила її на розпродажі, тож ми домовилися користуватися нею якомога частіше. Чи вафельниця досі в тебе? Чи зберігаєш ти сувеніри, як я, ті предмети, що нагадують тобі наше спільне життя? Чи з віком та подорожами ти позбавляєшся спогадів разом із сірниковими коробками та кавовими чашками? Я досі думаю про ту вафельницю. То була хороша вафельниця.

– Ти можеш пройтись, – відповіла я, – але я не піду.

– Це заради болю, – сказав ти, – задля курсів.

Я знову похитала головою, зішкрібаючи виделкою залишки сиропу з тарілки.

– Це твої курси, не мої, – заперечила я.

– Не розумію, – промовив ти, – чому ти не хочеш піти? Я здригнулася.

– Просто... Мені не потрібно бачити те.

– Потрібно! Ми мусимо пам'ятати – людей, які загинули, і тих, кого вони покинули, причини, чому це сталося. Геть усе. Не можна забувати.

– Мені не треба дивитися, щоб пам'ятати, – сказала я. – Цей день – частина мене. І завжди нею буде.

– Тоді ходімо, щоб виявити пошану, – промовив ти. – Наче відвідати могилу.

Я відклала виделку.

– Чи ти справді вважаєш, що виявити пошану до чогось або когось можна лише відвідавши місце події? Те, де вони поховані? Ти ж несерйозно.

Ти засмутився, але намагався не виявляти цього.

– Ні, – сказав згодом, – я так не вважаю. Але... Просто відчуваю, що ми робимо недостатньо. Щоб пам'ятати. Щоб розуміти.

Я закусила губу.

– Нас? – запитала я.

– Усіх, – відповів ти й стиснув кулаки, міцно зціпивши пальці. – Як люди можуть удавати, ніби все гаразд, коли Америка воює з Іраком? Коли на готелі в Індонезії падають бомби? Коли тут, у Нью-Йорку, люди бачать, що коїться? Як вони не відчують того, що відчуваю я? Чому вони не хочуть зробити більше? – На останньому слові твій голос зламався, і я помітила, як ти притьмом намагаєшся контролювати емоції.

Хоча ти мав рацію. Більшість людей не відчували того, що й ти. Принаймні не постійно, не щохвилини. Це не захопило мій розум і серце настільки, як твоє.

– Можливо, їм не потрібно змушувати себе відчувати біль, щоб упевнитися в його існуванні. Лише те, що вони не роблять так, як ти, не означає, що вони не роблять узагалі нічого. І те, що я не хочу йти до «Граунд-Зіро», не означає, що мені байдуже.

Я не чекала на твою відповідь. Попрямувала на кухню, прихопивши з собою посуд, липкий від сиропу. Тарілки були твої, виделки – мої, кухня – сумішшю з нас обох.

Я відкрила кран і почала мити посуд, не в змозі зупинити сльози, що котилися щоками. Тоді глибоко в душі я розуміла, що ти вже скоро мене покинеш. Твоя мрія мала здійснитися не колись, а просто зараз. Ти б ніколи не був щасливим у Нью-Йорку. Ти б ніколи не був щасливий лише зі мною. Тобі потрібно було протистояти своєму розчаруванню у світі, перебороти його, якщо ти хотів досягти успіху. Навіть тоді я розуміла це. Я просто сподівалася, що ти повернешся.

Ти увійшов до кухні так тихо, що я не здогадувалася про це, доки не почула, як клацнув фотоапарат. Я підвела погляд, і ти піймав мое обличчя з очима, повними сліз, одна з яких котилася щокою.

– Гейбе! – вигукнула я, витираючи сльози рукою. Я не могла повірити, що ти зробив світлину зі мною в таку мить, що ти перетворив нашу суперечку на мистецтво.

– Знаю, – сказав ти, поставивши фотоапарат на столик. Ти поцілував мене в маківку, потім у повіки, у ніс і, зрештою, у губи. – Вибач. І я знаю, що тобі небайдуже. Я кохаю тебе, Люсі.

Я відклала тарілки й обхопила тебе повними мильної піни руками поверх сорочки.

– Я також, Гейбе, – відповіла я. – Я також тебе кохаю. Того дня ти пішов до «Граунд-Зіро» без мене й відзняв безліч світлин. Я згодилася передивитися їх і допомогти тобі обрати найкращий знімок, бо знала, скільки це для тебе важить, хоч мені здавалося, що я відчуваю той ідкий горілий запах, який стояв над містом дванадцятого вересня. Але, зрештою, ти не вибрав жодного з тих знімків. Для зображення болю взяв ту фотографію, на якій я мию посуд із повними сліз очима. Мені ніколи не подобалася та світлина.

Чи сподобалося б тобі, якби я сфотографувала тебе зараз?

15

Після розповіді про тебе, твою маму й калейдоскоп я зрозуміла твоє прагнення до широких жестів, до уважного, широкого святкування. І я скористалася цим. Того року, наприкінці лютого, на твій день народження ми літали на гелікоптері, а потім куштували смачне меню з двадцяти страв у закладі поруч із рестораном «Ragm». Зараз я не пам'ятаю назви, але ти те місце знаєш. Там, де після одинадцяти страв я вже так наїлася, що ти забрав решту, тож ти з'їв двадцять дві страви, а я прикінчила вісімнадцять, й однаково це було для мене занадто. Я почувалась удавом, що з'їв алігатора, але ти був щасливим. Сказав, що твій день народження був відзначений належним чином. Особливо після того, як я робила тобі мініт у таксі дорогою додому.

А напередодні мого дня народження тогоріч ти надіслав мені на роботу квіти – дюжину лілій «Stargazers»[9 – Stargazer (англ.) – лічозір.]. Я досі зберігаю листівку, вкладену до букета, приховану за упакованою світлиною з завдання про спокій. Лічозори для моєї дівчинки, наповнені зоряним світлом. З днем народження. З річницею. Чекаю-не дочекаюсь вечора. Кохаю тебе. Гейб.

Коли я приїхала додому, на ліжку на мене чекала велика коробка.

– Відкривай, – сказав ти, і твоє обличчя заслала широка усмішка.

Усередині лежав комплект одягу з тогочасного мого улюбленого магазину – «BCBG», у якому я купувала щось лише за умови знижок у сімдесят відсотків.

Кофтинка була бірюзового кольору, шовкова, без рукавів, із глибоким V-подібним вирізом спереду й позаду. І чорна, коротенька й тісна спідниця.

– Я подумав, що в цьому ти матимеш неперевершений вигляд, – сказав ти. – Це вбрання ідеально підходить для того, щоб сходити на балет «Аполон Мусaget», а потім... ми могли б зайти до «Faces & Names». Ти будеш найсексуальнішою дівчиною в залі.

Я обвила тебе руками у вдячних обіймах. Твій дарунок був таким обміркованим, призначеним лише мені. Я уявила, як ти проглядаєш «Time Out New York» у пошуках ідеального побачення, заходиш до магазину й відчуваєш не у своїй тарілці, торкаєшся шовку й атласу, уявляючи тканину на моєму тілі. Обираєш колір, завдяки якому я сяятиму.

– Мені дуже пощастило, – сказала я. – Бути з тобою – це насправді бути найщасливішою дівчиною у світі.

– Гадаю, ти все наплутала, – заперечив ти. – Це я щасливчик. Як би мені хотілося зробити ще більше, щоб показати тобі, наскільки дивовижно бути тут, просто зараз, із тобою.

– Що ж, – сказала я, схопивши тебе за ремінь і притягнувши до себе, – я могла б вигадати кілька речей, які б ти міг зробити.

Того дня ми навіть не дісталися ліжка. Здавалося, що килим під нами запалає.

Ми лежали поруч на підлозі, навколо був розкиданий одяг.

Ти сказав:

– Чи ти колись уявляла собі, що кохання до когось буде відчуватися саме так?

Я міцніше притулилася до тебе. Твоя рука обняла моє плече.

– Ніколи, навіть у найсміливіших мріях, – відповіла я. – Це наче ти моя зірка, Люсі, моє сонце. Твоє світло, твоя сила тяжіння...Я навіть не знаю, як висловити, що ти означаєш для мене.

– Я б назвала нас подвійною зорею, – сказала я, повільно пробігаючи пальцями до твого стегна. Я не могла відірвати від тебе руки. Жодного самовладання. – Ми обертаємося одне навколо одного.

– Господи, Люсі, – промовив ти. – Твій розум такий же блискучий, як і твоє тіло. – Ти сперся на лікоть, подивився на мене й запитав: – Ти віриш у карму?

– У карму, як в індуїзмі? Чи щось типу я вкраду чиєсь таксі, то буду проклята, і мене спіткає така доля? – запитала я у відповідь.

Ти усміхнувся.

– У цьому місті насправді існує карма з таксі, але це не зовсім те, про що я говорю. І також це не про карму в індуїзмі. Думаю, це взагалі не про карму. Це більше схоже на... як гадаєш, ми можемо кохати одне одного так сильно, так пристрасно тому, що мій батько був покидьком? Це моя винагорода за те, що пережив таке? Отримую оце? – Ти вказав на обидва наші голі тіла. – Або це означає, що пізніше я страждатиму, відновлюючи рівновагу?

Я підвелася й похитала головою.

– Не думаю, що Всесвіт так працює, – сказала я. – Гадаю, життя – це просто життя. Ми опиняємося в ситуаціях, робимо вибір, і тому все йде так, як мусить іти. Треба користуватися течією. Це старе питання, з курсів професора Крамера.

Ти мовчав.

– Але знаєш, як би мені хотілося вважати? – продовжила я, щоб заповнити тишу. – Я б хотіла думати, що це таки є карма. Як в індуїзмі. Що, можливо, в минулому житті я зробила для когось щось чудове, і в цьому житті ти – моя винагорода за це. Мені більше подобається варіант із кармою, аніж твоя ідея з обмеженою кількістю добра.

Ти знов усміхнувся, але цього разу усмішка була сповнена жалю. Я б сказала, що ти не повірив мені.

– Мені подобається та ідея, – сказав ти. – Просто я... Мене мучить думка про те, що неможливо, щоб усі частини життя були чудовими.

Я думала про це.

– Гадаю, можливо, – відповіла я. – Мабуть, не все одразу, але, гадаю, люди можуть на схилі свого віку мати все, чого бажали.

І я справді так вважаю, Гейбе. Я досі вірю в це.

– Сподіваюся, ти маєш рацію, – промовив ти.

Ми більше ніколи не розмовляли на цю тему, але в мене було відчуття, що ти досі вважав, що жодна людина ніколи не зможе мати всього. Як би я хотіла знайти спосіб змінити твій погляд на це, тому що, гадаю, те, що ти говорив, у що вірив, – тим тобі й довелося пожертвувати. Одним коханням заради іншого. Одним шматочком щастя заради іншого. Це була теорія, яка формувала твої рішення, свідомо чи несвідомо. Частина того, що вказувало шлях, яким ти йшов, і який привів нас сюди.

Але я б насправді хотіла думати, що річ не в цьому. Що ти можеш мати люблячого батька й таку ж дівчину. Мати успішну кар'єру і вдале особисте життя. Але, мабуть, ти б сказав, що маючи все те, щось могло би статися із твоїм здоров'ям. Або з фінансами. Або Бог його знає з чим.

Чи змінював ти колись свою думку, Гейбе?

Як би я хотіла, щоб ти міг відповісти.

Незабаром після мого дня народження ти записався на курси до Піта. Мене завжди вражало, як довго ти підтримував із ним зв'язок після виїзду з Нью-Йорка. Я знаю, що він багато для тебе значив. Це було очевидно. Він той, хто робив перші поштовхи у твоїй кар'єрі. Мене дивувало, що саме в ньому ти нарешті знайшов підтримку й напутництво, які завжди прагнув отримати від батька. Коли ти вчився на його курсі, відсилав з його допомогою фотографії до «Village Voice», я бачила, що ти аж світишся від щастя. Через це на мить подумала, що, мабуть, я помилялася, як і ти, можливо, ти зможеш бути щасливим, лишившись у Нью-Йорку.

Також ти взяв на себе обов'язок із приготування вечері, тому що я зазвичай залишалася в офісі, доки Філ не піде – а працював він допізна, – і намагалася вигадати нові варті ідеї щодо «Захопливої Галактики». Пам'ятаєш той вечір, коли прийшла додому пізніше, ніж зазвичай – близько дев'ятої, – а ти готував пасту зі зробленим власноруч соусом песто? Пляшка вина була відкоркована, і ти вже випив келих. Коли я увійшла, ти накривав на стіл. Із колонок, приєднаних до ноутбука, лунала Елла Фіцджеральд.

– Оу, привіт тобі, – промовив ти.

Твій поцілунок відгонив вином «Мальбек».

– Ти сьогодні в хорошому настрої, – відповіла я, скидаючи джинсову куртку.

– Відгадай, хто автор фотографії, яку надрукують у «Нью-Йорк Таймс»? – запитав ти.

Я відкрила рот від подиву.

– Ти?

– Я! – радісно відповів ти. – Піт сконтактував мене з журналістами, і вони помістять ту світлину, яку я зняв у нашому кварталі, коли трубопровід прорвався посеред вулиці. Це для статті про міську інфраструктуру, яка руйнується.

Я кинула свої сумки на підлогу й обійняла тебе.

– Вітаю, мій талановитий, блискучий хлопче.

Тієї миті, коли ти підняв мене на руки й опустив на диван, я подумала, що, можливо – лише можливо, – це буде довгострокова робота. Можливо, ти врешті-решт не поїдеш геть.

Тоді ми повечеряли напіводягнуті, а потім я поділилася власними новинами. Філ попросив мене допомогти йому вигадати кілька сюжетів для серій наступного сезону.

- Це воно, - сказала я. - Мій шанс по-справжньому вплинути на те, що діти в нашій країні бачать і розуміють та чому вони навчаються.

Ти сидів зі мною до пізньої ночі, коли я, лежачи в ліжку, активно обговорювала ідеї, і був моїм першим слухачем. Але жоден із власних варіантів мене не втішав. Краєм ока я помітила твій фотоапарат.

- Гей! - вигукнула я. - Тут є якісь ідеї? Що на твоїй картці пам'яті?

Ти взяв фотоапарат у ліжку, і ми проглядали твої світлини, доки я не спинила тебе на одному зображенні з маленькою дівчинкою у вікні на першому поверсі, яка трималася руками за ґрати.

- Як гадаєш, яка її історія? - запитала я.

- Самотність? - запропонував ти. - Батьки пішли на роботу й покинули її. Мрійниця, котра сумує за чимось особистим, що не збулося?

- Мрії! Потрібно зробити серію про мрії.

Це була четверта серія нашого другого сезону.

А на початку другого кварталу мене підвищили. Але ти поїхав раніше, ніж усе це сталося.

17

Невдовзі після того, як твою фотографію опублікували в «Таймз», «Захопливу Галактику» було номіновано на денну премію «Еммі»[10 - Денна премія «Еммі» - нагорода, що вручається Національною академією телевізійних мистецтв і наук на знак визнання передового досвіду в денних американських телевізійних програмах.], й мене запросили на церемонію з можливістю взяти супутника.

Я затигла тебе із собою до магазину «Блумінгдейлз», де міряла сукні. Хоча, гадаю, слово «затигла» не зовсім влучне, тому що тобі це подобалося. Пам'ятаєш? Ти сидів на канапі біля роздягальні - приватний показ мод для одного. Спочатку я вийшла в мереживній обтислій сукні без бретельок, із розрізом над правою ногою.

- Сексуально, - оцінив ти. - Дуже збуджуюче.

- Не зовсім те, що мені потрібно, принаймні не для роботи.

Тоді я вийшла в рожевій бальній сукні.

- Чарівно, - сказав ти. - Наче Попелюшка.

Ця сукня також не підійшла.

Я вдягла темно-синю сукню, із намальованими кутками й гострими візерунками.

– Витримано, – зазначив ти. – Гарно й елегантно.

Я побачила, що інші жінки в магазині помітили нас. Літні дами поблажливо посміхалися. Деякі молодиці мали заздрісний вигляд. Коли я побачила, як вони витріщаються, то спробувала прибрати усмішку зі свого обличчя, притлумити почуття, яке нашіптувало: «У світі все на своїх місцях». Те денне щастя було наче нашою долею – твоєю й моєю разом.

Я поміряла ще кілька платъ, доки не обрала червону шовкову сукню, що зав'язувалася на шиї, з відкритою спиною, обтислу в грудях і просторішу знизу, тож коли я йшла, спідниця коливалася. Пам'ятаєш, що ти тоді сказав? Я просто зараз бачу, як ти промовляєш ті слова з вогниками в очах, коли погляд блукав по моему тілу.

– Ось ця приголомшлива, – сказав ти. – Ти приголомшлива.

Ти підвівся з канапи, узяв мене за руку й, кружляючи, вивів на середину відділу з одягом. Потім нахилив назад і поцілував.

– Ось ця, – прошепотів ти, коли ми вирівнялись. – Купуй її якнайшвидше. Тут є вбиральня, куди ми б могли прослизнути? Або просто візьмемо таксі додому?

Я засміялась і прошепотіла у відповідь: «Таксі», – а ти допоміг мені із застібкою.

18

Коли ми приїхали додому того дня, ти підхопив мене разом із моїми покупками на руки й пробіг два сходових просвіти до нашої квартири, незграбно намагаючись дістати ключ, доки я висіла на твоїй шиї й заливалася сміхом.

– Що це ти робиш? – запитала я. – Ти божевільний.

– Не можу більше чекати, – відповів ти, поштовхом відчиняючи двері й кидаючи мене на ліжко. Ти жбурнув мої пакети на диван і повернувся, знімаючи свою сорочку через голову. – Дивитися на тебе в тих сукнях, знати, що ти оголена в тій роздягальні... це нестерпно.

Я також скинула свою футболку й розстібнула ліфчик. Коли я стягла його з плечей, ти застогнав.

– Люс, – промовив ти. – Люсі.

Потім заліз до мене в ліжку, і твої руки й вуста були скрізь, я також стогнала, і моя спина вигиналася дугою, а тоді ти був усередині мене, і я почувалася довершеною, як і завжди, коли ти входив у мене.

– Гебріелю, – сказала я, перериваючи дихання, – через тебе я відчуваюся безмежною.

Ти нахилив голову, міцно поцілував мене й прошепотів:

– Через тебе я відчуваюся непереможним.

Це все кохання. Через нього ви відчуваєтеся нескінченними й непереборними, наче для вас відкритий цілий світ, досягне геть усе, і кожен день наповнений дивом. Можливо, це такий акт відкриття свого внутрішнього світу, дозвіл комусь іншому зазирнути до нього – або, можливо, це вияв глибокої турботи про іншу людину, що збільшує ваше серце. Я чула від багатьох людей різні версії фрази «Я ніколи не здогадувалася, наскільки сильно можу любити іншу людину, доки...» І після слова «доки» зазвичай продовжували «не з'явилася моя племінниця», або «я народила дитя», або «я всиновила дитину». Я ніколи не здогадувалася, наскільки сильно можу любити іншу людину, доки не зустріла тебе, Гейбе.

Я цього ніколи не забуду.

19

Думаю, того дня я сяяла. Я кохала чоловіка, який також нестримно мене кохав. Він допоміг мені обрати сукню для церемонії нагородження, на якій оцінюватимуть мої досягнення. Забула про те, що ти хотів поїхати, і під прихованим шаром радості я знала, що ти не по-справжньому щасливий. Забула, бо того дня все здавалось ідеальним.

20

Уранці перед церемонією я зробила пишну зачіску, уклавши волосся хвилями, нафарбувалася, використавши тонни рідини для підведення очей, туші для вій і червоної помади, яка була майже в тон до моєї сукні. Коли я вдягла шовкове обтисле вбрання, то відчула себе чарівною. І схвильованою. Наче все, заради чого я працювала ще з коледжу, справді було цього варте.

– Розум і врода, – промовив ти з півусмішкою, коли побачив мене.

– Ти також нівроку, – відповіла я.

Ти був в однорядному смокінгу з жилетом і краваткою, свої кучері приборкав за допомогою якогось гелю, що його використовував лише при найважливіших

нагодах. Завдяки тому гелю ти пахнув так, наче щойно вийшов із салону краси. Іноді, коли я проходжу повз когось із таким же ароматом, цей запах повертає мене до того дня. Навіть тепер. Чи траплялося колись таке з тобою? Чи ти колись стрімко повертався в минуле через аромат, який нагадував тобі мене?

Того дня, коли ми прямували до Рокфеллерського центру[11 – Великий офісний центр у Нью-Йорку, споруджений в мангеттенському Мідтауні в 1930-ті роки на гроші родини Рокфеллерів.], коли зустрілися з моїми колегами й зайняли свої місця, можу сказати, що твої думки були далеко. Ти аплодував із секундним запізненням після решти присутніх. Дивився на мене, закусивши нижню губу – із цим виразом ти завжди обмірковуєш щось серйозне, знову й знову прокручуючи думки. Що саме коїлося тоді у твоїй голові?

А потім оголосили нашу номінацію – і ми виграли! Я ледве могла дихати. Повітря було наповнене радістю. Я уявила, як церемонію дивляться мої батьки й обое плачуть, а тато вдає, що не розкис. Уявила, як Джейсон із подивом вигукує, а Кейт широко радіє. Філ висмикнув мене на сцену разом із рештою команди, і я стояла поруч із ним, коли він виголошував промову. Я усміхалася так широко, що відчувала, як розтяглися щоки. Я дивилася просто на тебе серед глядачів, прагнучи розділити своє щастя з тобою, але твої очі були скляні. Ти навіть не глянув на мене. На мить я запитала себе, що коїться, але ми почали розвертатися та спускатися зі сцени, а коли я повернулася на своє місце поруч із тобою, ти ніжно поцілував мене і сказав: «Я кохаю тебе».

Потім ми відривалися на вечірці, п'яні від адреналіну переможців. Ми танцювали, пили, сміялися, ти перемовлявся з друзинами, хлопцями та нареченими моїх колег. Але можу сказати, що тебе там увесь цей час насправді не було.

21

Коли ми повернулися додому, я скинула туфлі й упала на диван. Ти присів поруч, узяв мої ступні й почав розтирати, аби зник біль від восьми годин на підборах.

– О Господи, – застогнала я. – Гейбе, це краще, ніж секс.

Це тебе не розвеселило, хоч я очікувала, що ти засмієшся.

– Люс, – сказав ти, продовжуючи м'яти мою ліву ногу, – нам потрібно поговорити.

Я сіла й витягла ноги з твоїх рук, підібгавши їх під себе.

– Що сталося? – запитала я. – З тобою все гаразд? З нами все гаразд? Я думала, все було чудово, але якщо є щось...

- Люсі, - цього разу ти назвав мое ім'я повністю. - Зупинись. - Потім глибоко вдихнув. - Не знаю, як про це говорити, але скажу прямо. Мені запропонували роботу в «Associated Press»[12 - Одне з найбільших у світі й найбільше в США інформаційне агентство, всесвітня новинна мережа.]. Для початку я поїду в Ірак, де мене приставлять до військових, аби висвітлювати події. З можливістю отримання оплачуваної посади. Піт зробив кілька дзвінків, посмикав певні ниточки. Він знав, що я хотів за кордон.

На мить мені перехопило подих.

- Коли? - прошепотіла я. - Надовго?

- Вони хочуть, щоб я поїхав за три тижні. Робота щонайменше на два місяці. Можливо, набагато довше.

- Коли ти маєш відповісти? - запитала я, а про себе подумала: «Ми дамо раду з двома місяцями. Можливо, навіть довше. Ми впораємося».

- Я вже дав відповідь, - сказав ти, опустивши погляд на свої пальці. - Я погодився.

- Ти що зробив? - перепитала я.

Відчуття було таке, ніби хтось витягнув пробку у ванній, і вируючий потік змив наше спільне життя. У моїй голові виникла Кейт, її слова про ймовірність того, що ти поїдеш і розіб'єш мені серце.

Ти досі не дивився на мене.

- Оформлення документів ще було в процесі, - сказав ти, - але сьогодні всю паперову роботу завершено. Я не знав напевно. Усе здавалося таким крихким. Я не хотів нічого казати, доки не буде відомо конкретно. Не хотів без потреби завдати тобі болю.

Я відчувала кожен удар свого серця, чула пульсацію крові, яка рухалася тілом. Я відкрила рот, але не змогла, хоч убий, нічого сказати.

- Кілька місяців тому, коли я побачив ту першу статтю про в'язницю Абу-Грейб у «Associated Press», я одразу зрозумів, що мені потрібно їхати. Знімки можуть змінювати плани на майбутнє. Можуть змінювати погляди й думки. Я не здатен стояти осторонь і вірити, що інші виконуватимуть цю роботу, - не тоді, коли для мене це надважливо. Я казав тобі, що збираюся поїхати, Люс. Урешті-решт, ти знала, що це був мій план.

І я справді знала. Але, думаю, не розуміла, що малося на увазі назавжди. Що це не підлягає обговоренню. Що ми не вирішуватимемо разом. Ба більше - я не була готова. Особливо того вечора. Це мав бути вечір святкування, радості, успіху. Я піднялася найвище за все своє життя. Моя робота виграла «Еммі». І я втратила пильність і дозволила собі бути цілковито щасливою.

Як ти міг не сказати мені про те, що намагався зробити Піт? Про телефонні дзвінки, які ти мав отримати? Про плани, які будував? Як ти міг це вирішити без мене? Я досі гніваюся, Гейбе, через те, що ти не врахував мене. Ми були подвійною зорею. Ми обертались одне навколо одного. Ти це

змінив, коли вирішив не розповідати мені про поїздку, ти вже не обертався навколо мене, а кружляв над кимось іншим, чимось іншим. Відтоді, як ти почав приховувати таємниці, у нас не було жодного шансу.

Усі сльози водночас ринули з моїх очей – сльози гніву, суму, зниклової болю.

– Гейбе, Гейбе, – повторювала я знову й знову. – Як ти міг? – Нарешті я зібралася. – Як ти міг не сказати мені? Як можеш говорити саме сьогодні?

Ти потягнувся до мене, але я відштовхнула тебе, відбивши руки з такою силою, про існування якої й не підозрювала.

– Боліло б менше, якби я знала, – сказала я, – якби ми поговорили про це. Розумієш? Ми – команда. Ти мене підвів. Як ти міг будувати плани без мене? Як ти міг будувати плани, наче в них немає мене?

Ти також плакав, із носа текло на губу.

– Вибач, – промовив ти. – Я намагався вчинити правильно. Я не хотів зробити тобі боляче. Вибач.

– Але зробив, – ледве вимовила я. – Більше ніж міг. Більше ніж потрібно. Неначе я для тебе взагалі нічого не значу.

– Це неправда. – Ти витер ніс і знову нахилився до мене.

– Ні, – сказала я. – Не чіпай мене.

– Будь ласка, Люсі, будь ласка. – Тепер ти плакав більше за мене. – Мені потрібно, щоб ти зрозуміла. Я хотів би не прагнути цього, хотів би не відчувати, що саме це повинен зробити, що це – єдиний вихід стати цілісним. Я ніколи не бажав завдати тобі болю. Річ не в тобі.

– Так, – сказала я, – не в мені. Але це стосується не тільки тебе. Це стосується нас. Ти руйнуєш наші стосунки.

Ти подивився на мене так, наче я дала тобі ляпаса. І мені хотілося це зробити.

– Я не... – розпочав ти. – Це не стосується нас, Люсі. Справді, ні. Справа дійсно в мені. Мені потрібно зробити це для себе. У мене всередині щось зламалося, і єдиний спосіб полагодити це – поїхати. Я гадав, ти зрозумієш. Ти завжди розу...

Але цього разу я не зрозуміла.

– Чому ти не можеш лишитися? – перервала я тебе. – Фотографувати Нью-Йорк? Існує безліч історій, які можна розповісти. Ти був такий щасливий, коли в «Нью-Йорк Таймз» опублікували твою фотографію.

Ти похитав головою.

- Деінде я можу зробити більше. Я здатен робити кращі знімки. Я можу принести більше користі. Як би я хотів, щоб це не було правдою, але це так. Ти знаєш, що це значить для мене.

- Знаю, але мусить бути інший вихід.

- Його немає, - відповів ти.

- Ти ж можеш повертатися додому після виконаних завдань? - запитала я.

Мій голос був благальним, та я на це не зважала.

- Тут так не робиться, - відповів ти. - Піт сказав: якщо я хочу цим займатися, то треба повністю поринути в це.

- О, Піт сказав, - я вже була розлучена. - То ти поговорив із Пітом про це, а зі мною - ні.

- Люсі... - почав ти.

- Знаєш що? - сказала я. - Іди до біса. - Гнів поширився в мені аж до кінчиків пальців рук і ніг. Я підійшла до нашого ліжка й кинула одну подушку та ковдру на диван. - Сьогодні ти спатимеш тут.

- Люсі, ми не домовилися. - Ковдра звисала з твоїх рук.

- Ми закінчили, - сказала я, розстібаючи сукню й вимикаючи світло.

Звичайно, жоден із нас не спав. Я знову й знову в думках переживала нашу розмову. І хоча я ненавиділа тебе в ту мить, однаково хотіла перетнути кімнату й просковзнути до тебе на диван, щоб відчути твоє міцне тіло поряд. Ти водночас був мені втіхою й болем.

Якоюсь миті ти підвівся, став поруч із ліжком і сказав:

- У мене є ідея.

Я не відповіла.

- Я знаю, що ти не спиш, - зауважив ти. - Бачу твої очі. Ми не затулили штори. Ти стояв, освітлений вогнями міста, з ореолом над головою. «Грішний янгол», - подумала я і зрештою перепитала:

- Що?

- Можливо... можливо, ти б поїхала зі мною. - Ти нерішуче випростав руку в напівтемряві. - Можливо, ми зможемо все владнати.

Я торкнулася твоїх пальців. На якусь мить здалося, що в цьому є сенс. Але потім мій розум зосередився на тому, про що саме ти просиш. На Багдаді. На валізах. На квартирах. На роботах.

- Але... як? - запитала я.

Ти присів на ліжку, досі тримаючи мене за руку, і знизав плечима.

- Ми знайдемо спосіб.

- Але де я буду жити? Чим займатимусь? Як щодо моєї кар'єри, Гейбе?

Я відчувала, як гнів знову наповнює мое тіло. Ти просив мене пожертвувати своїми мріями заради тебе, а сам ніколи б такого для мене не зробив, навіть не обдумав компромісне рішення, не поговорив зі мною про це.

Ти похитав головою й відповів:

- Я не знаю. Але впевнений, що люди так роблять. Можливо, ти знайдеш іншу роботу. Ти можеш писати статті й таким чином робити щось важливе. Ми б поєднали слово й фотографію разом. Мені слід було подумати про це раніше. Це було б ідеально.

- Я думала, що мої мрії не є чимось непотрібним, Гейбе, - відповіла я. Я кохала тебе. Це правда. І досі кохаю.

Дуже. Але те, про що ти мене просив, не було чесним. І тоді мені боліло - і зараз болить, бо ти без моєї участі вирішив поїхати й не подумав про будь-які альтернативні варіанти.

- Це не те, що я маю на увазі, - сказав ти.

Я зітхнула. Це було занадто.

- Поговоримо про це вранці.

- Але... - почав ти й раптом замовк. - Добре, - мовив зрештою, але не поворухнувся. Так і сидів на ліжку, тримаючи мене за руку.

- Гейбе? - запитала я.

Ти повернувся до мене обличчям. На вулиці проїхала поліцейська автівка, її спалахи відбилися у твоїх очах.

- Я не можу спати без тебе, Люсі.

Я відчула, як очі знову наповнюються слізьми.

- Це нечесно, - сказала я. - Ти не можеш так казати. Не маєш права.

- Але це правда, - провадив ти. - Ось чому тобі слід поїхати до Іраку.

- Тому що в тебе проблеми зі сном без мене поруч у ліжку? - Я висмикнула свою руку з твоєї.

- Я не мав на увазі це буквально, - відповів ти. - Я про те, що кохаю тебе. Мені шкода. Я хочу, щоб ти поїхала зі мною.

Ти не розумів.

Я підвелася й увімкнула приліжковий світильник. Ми обое примружилися від його яскравого світла. Я побачила біль, закарбований на твоєму обличчі. Ти мав тендітний і вразливий вигляд. Нещасний. Загублений. Як того вечора у «Faces & Names», коли ми возз'єдналися. І це було моім зернятком граната – та частина тебе, від якої мені досі складно відвернутися. Коли ти показуєш мені цей свій уразливий бік, я відчуваю відповідальню. Тому що ми відкриваємо справжніх себе лише тим людям, про яких найбільше піклуємося. Гадаю, тому наші стосунки так швидко розпочалися. Тоді, одинадцятого вересня, між нами не було бар'єрів: ми одразу відкрили таємних себе одне одному. І ти ніколи не зможеш цього повернути назад. Але тієї ночі цього було недостатньо. Я прагнула більшого від тебе. Мені були потрібні розуміння, чесність і компроміс. Зобов'язання врешті-решт. Через це не варто було більше сваритися.

Я потяглася до твоєї руки.

– Я кохаю тебе, – сказала я, – але не можу поїхати з тобою. Ти це знаєш. Твої мрії там, а мої – тут.

– Ти мала рацію, – відповів важким голосом. – Поговоримо про це вранці.

Я дивилася, як ти перетнув кімнату й згорнув своє довге тіло на дивані. Потім я вимкнула світло й міркувала про безліч безглуздих для мене причин, щоб поїхати з тобою в Ірак, і про єдину, яка була цього варта: я не могла уявити своє життя без тебе.

Коли я прокинулася, замучена, зі страшенним головним болем, ти сидів на дивані й дивився на мене.

– Я знаю, що ти не можеш поїхати, – тихо промовив ти тієї миті, коли я розплющила очі. – Але обіцяю: ми підтримуватимемо зв'язок. Я бачитимуся з тобою, коли приїжджатиму до міста. Я завжди кохатиму тебе. – Слова застрягали тобі в горлі. – Але мені потрібно зробити це. А те, що я був готовий відкинути твою мрію... Люсі, я – це мій батько, усе повторюється. Я думаю... думаю, тобі буде краще без мене.

Моя голова вибухнула. В очах пекло. І я по-справжньому тоді втратила глузд: я ридала, мене трусило, з горла долинали якісь доісторичні звуки. Вираз болю, закодований у нашій ДНК від ще не вербальних предків. Ти справді йшов. Ти справді йшов від мене. Я знала, що колись це станеться, але ніколи не дозволяла собі уявити, як буде після цього. А було, наче в жахитті. Ніби моє серце, зроблене з дутого скла, хтось кинув на підлогу, розбивши на мільйон шматків, а потім топтав друзки підборами.

Той факт, що ти запросив мене поїхати з тобою, значив багато. І завжди значив. Але це була несправжня пропозиція, не та, яку повністю продумують. Це було вибачення-посеред-ночі, спроба виправити помилку: що мовчав, зберігав таємниці й не брав мене до уваги. Хоча якась частина мене завжди цікавилася: що б сталося, якби я погодилася. Чи змінило б це наші життя повністю, або все закінчилося б однаково: я б сиділа в цій яскраво

освітленій кімнаті, мріючи опинитися деінде і водночас не бажаючи полишати місто? Гадаю, ми ніколи не дізнаємося.

Наступного тижня ти зібрав речі й поїхав до своєї мами, щоб провести з нею трохи часу перед остаточним від'їздом. А я сиділа в колись нашій квартирі й ридала.

22

Ми ніколи не говорили про те, що було після. Я ніколи не розповідала тобі, наскільки пригніченою почувалася. Як дивилася на пусті місця на книжкових полицях, що лишилися від твоїх книг, і не могла змусити себе чимось їх заповнити. Як не їла вафлі без сліз. Або як вдягала дерев'яний браслет, який ти купив мені на вуличному ярмарку на Коламбус Авеню – ми випадково натрапили на нього й гуляли там увесь день: їли тістечка й млинці та вдавали, ніби обираємо новий килимок для нашого уявного лижного будиночка.

Одного вечора, за два тижні після твого від'їзду, я дістала з полиці над кухонною раковиною пляшку твого улюбленого віскі. Ти залишив її також. Я наливала собі келих за келихом, спочатку з льодом, а потім, коли форма для льоду спорожніла, чистий віскі. Напій обпікав губи, але на смак був, наче твій поцілунок. А ще він тамував біль. Уперше після твого від'їзду я спала цілу ніч. Уранці почувалася жакливо і, зателефонувавши на роботу, сказала, що захворіла. А потім усе повторилася наступного тижня. І наступного. Я змушувала себе ходити на роботу, вчилася жити з болем.

Були магазини, до яких я не могла зайти, і ресторани, у яких не могла їсти. Протягом місяця я спала на підлозі, тому що, намагаючись заснути в нашому ліжку, відчувала, твою відсутність. На дивані було ще гірше. Він нагадував мені ніч після церемонії. Я пожертвувала половину свого одягу на добродійність і викинула геть плакати, які висіли на стінах.

Через шість місяців після того, як ти пішов, я сиділа в напівпорожній квартирі й телефонувала Кейт.

– Я не можу тут лишатися, – сказала я.

– То й не треба, – відповіла вона. – Переїжджай до мене. Отже, я зібрала решту речей і переїхала, на два тижні. Кейт допомогла мені здати нашу квартиру, а потім я поїхала до Брукліна. Я не могла більше так жити. Потрібен новий район, свіжий початок. Але навіть змінивши район, я змушена була уникати ресторанів «Bubby's», у якому ми були на весіллі Кевіна й Сари, «Red Hook Lobster Pound», де ми святкували День Незалежності. Ти був повсюди. Ми провели разом рік і два місяці, і але ці чотирнадцять місяців змінили мій світ.

Я написала тобі мейл, пам'ятаєш? У ньому не розповідала тобі, як почуваюся, як розвалюся на шматки.

«Відпочиваю в Гемптонзі[13 – Популярний приморський курорт, передмістя Нью-Йорка.] з Алексіс! Вирішила останньої миті, але буде весело».

Я писала це з удаваним захопленням.

«Щойно бачила виступ Бена Фолдса на фестивалі «SummerStage» – тобі сподобався б концерт. Як у тебе справи?»

А потім чекала, чекала й чекала на відповідь, яка ніколи не надходила. Я продовжувала згадувати твої слова про те, що ми підтримуватимемо зв'язок. Як ти казав, що завжди кохатимеш мене. Щоразу, перевіряючи електронну пошту, була охоплена сумішшю люті й печалі – таке глибоке розчарування, якого раніше ніколи не відчувала. Я починала писати тобі листи. Насправді дуже різкі. Але викидала геть усі й жодного не надіслала. Боялася, що, якщо кричатиму на тебе через континенти, ти взагалі мене викреслиш зі свого життя, і я ніколи не отримаю від тебе звістки. Я думала, що не зможу з цим упоратися.

Зараз, озираючись назад, я знаю, що тобі також було боляче намагатися рухатися далі, шукати власний шлях. Мабуть, мое повідомлення з Нью-Йорка було наче промінь, спрямований з іншої планети. Фестиваль «SummerStage»? Гемптонз? Я навіть не уявляла, що ти думав, коли читав це. Але потім? Потім я не могла зрозуміти, як ти можеш ігнорувати мене. Як однієї миті ти міг кружляти мене, цілувати й казати, що через мене відчуваєшся непереможним, а потім раптом щезнути.

За два місяці після твого від'їзду від тебе надійшов мейл. Перший, який ти мені написав, відколи потрапив до Іраку.

«Радий, що в тебе все гаразд! Тут усе шкереберть. Вибач, що не відповів раніше. Тут важко пристосуватися, але робота мені подобається. Завдання виконано, але вони трохи мене ще потримать. Сподіваюся, ти гарно проводиш час у Нью-Йорку!»

Я перечитувала цього листа, мабуть, сотню разів. Або дві сотні. Аналізувала кожне слово. Кожен розділовий знак. Шукала приховані значення, будь-яку здогадку, за яку можу зачепитися й зрозуміти, як ти себе відчуваєш або про що думаєш. Намагалася з'ясувати чи сумуєш ти за мною, чи знайшов собі іншу.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=35498504&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Професійна бейсбольна команда з міста Фінікс, штат Аризона. (Тут і далі прим. перекл.)

2

Переклад Василя Мисика.

3

1. миля = 1,6 км.

4

Ресторан у Північній вежі Всесвітнього торгового центру.

5

«Тіт Андронік», переклад Бориса Тена та Віктора Гуменюка.

6

«Необраний шлях», переклад Аліси Гаврильченко.

7

Мережа кафе швидкого обслуговування.

8

Ділянка в Нижньому Мангеттені нульового рівня, де до 11 вересня 2001 року розташовувався початковий комплекс будівель Всесвітнього торгового центру.

9

Stargazer (англ.) – лічозір.

10

Денна премія «Еммі» – нагорода, що вручається Національною академією телевізійних мистецтв і наук на знак визнання передового досвіду в денних американських телевізійних програмах.

11

Великий офісний центр у Нью-Йорку, споруджений в мангеттенському Мідтауні в 1930-ті роки на гроші родини Рокфеллерів.

12

Одне з найбільших у світі й найбільше в США інформаційне агентство, всесвітня новинна мережа.

13

Популярний приморський курорт, передмістя Нью-Йорка.